

НАГОЛОС > с. 2

МУЗЕЙНА ПОДІЯ РОКУ

ФЕСТИВАЛІ > с. 8

МИСТЕЦЬКЕ СВЯТО В ПЛЮТАХ

ТЕАТР > с. 11

«ГОЛГОФА» ОСТАПА СТУПКИ

Краща квітонька

Столична афіша

з 4 до 10 червня 2012 року

с. 14

Михайло Кулиняк,
міністр культури
України

ШАНОВНІ ДРУЗИ!

3 червня цього року – одне з найбільших християнських свят, яке в православній традиції входить до числа дванадцятих – свято Трійці. Воно відзначається на 50-й день від Пасхи в пам'ять зішестя Святого Духа на апостолів і присвячене прославленню Святої Трійці. На Заході свято П'ятидесятниці не носить назви Трійці, хоча тісно пов'язується з її шануванням. Із XIV ст. святом Трійці в католицькій церкві стала називатися неділя по П'ятидесятниці.

Саме зі сходження Святого Духа на апостолів починається історія створення святої вселенської апостольської Церкви, від якої ведуть своє походження всі сучасні християнські громади на нашій планеті. Українці називають цей день також Зеленими святами – будинки і храми прикрашають зеленими гілочками, квітами, долівку оселі посипають травою й татар-зіллям. Звичай цей іде ще від старозавітної церкви, коли будинки і синагоги завітчували зеленню на П'ятидесятницю – на згадку, як при Синайській горі цього дня все цвіло і зеленіло, коли Мойсей одержував скрижалі Закону. Сіонська світлиця, де на апостолів зійшов Святий Дух, у той час, за загальним звичаєм, теж була прикрашена гілками дерев і квітами. На це свято згадують і з'явлення Авраамові Трьох Ангелів – прообразів Святої Трійці – в Мамвійській діброві, тому прикрашений зеленню храм символізує ще й ту діброву. А ще квітучі гілки нагадують нам, що під дією благодаті Божої людські душі розцвітають плодами чеснот.

Для української землі Зелені свята – дуже важливі й з давнім історичним корінням, яке знаменує остаточний прихід літа, та уквітчане багатьма народними традиціями та прикметами, що збереглися до сьогодні. Тепер весняна зелень є символом оновлення душі й початку нового життя, а зелена барва так само символізує життя.

Щиро вітаю зі світлим святом Трійці! Сердечно бажаю всім щастя, радості та добра. Нехай це свято надихає всіх нас на добрі справи, наповнює серця любов'ю до ближніх, дарує кожному сімейний затишок і добробут, несе щастя і впевненість у майбутньому.

НАЗВАНІ КРАЩІ МУЗЕЙНІ ПОДІЇ 2011 РОКУ

29 травня в столичному Музеї книги і друкарства України відбулася урочиста церемонія нагородження переможців VII Всеукраїнської акції «Музейна подія року» та учасників Програми підтримки музейних працівників 2012–2013 років.

Організаторами цих подій є громадський «Український центр розвитку музейної справи» та Міжнародний благодійний фонд «Україна 3000». Партнерами акції другий рік поспіль виступають Польський інститут у Києві та Асоціація благодійників України.

В урочистій церемонії взяли участь заступник міністра культури України Тимофій Кохан, голова Наглядової ради Міжнародного благодійного фонду «Україна 3000» Катерина Юценко, директор Польського інституту в Києві Ярослав Годун, провідні музейні фахівці з різних регіонів України.

Цьогорічна церемонія нагородження переможців пройшла під знаком жалоби – 23 травня 2012 року трагічно загинув Герой України, директор Львівської національної галереї мистецтв, пам'яткоохоронець та мистецтвознавець Борис Григорович Возницький.

Звертаючись до присутніх, заступник міністра культури Тимофій Кохан зазначив: «Надзвичайно приємно, що наше міністерство долучилось до такої серйозної акції. Ми вдячні всім громадським організаціям, міжнародним установам, благодійникам за те, що вони розуміють, що музеї – дійсно золотий фонд нашої держави... Ми залишимо нашим нащадкам те, чим вони гордяться так, як цим гордимось ми».

Тимофій Кохан зачитав вітання міністра культури Михайла Кулиняка учасникам, організаторам та гостям VII Всеукраїнської акції «Музейна подія року».

Нагороди переможцям вручили заступник міністра культури Тимофій Кохан та голова Наглядової ради Міжнародного благодійного фонду «Україна 3000» Катерина Юценко.

За рішенням експертної ради, матеріальна допомога у розмірі 4500 гривень у червні 2012 року (з можливістю повторного призначення у такому ж обсязі у січні 2013-го) призначена:

– Гладун Ользі, директору Черкаського обласного художнього музею;

– Шафрану Тарасу, Єпархіальний музей м. Трускавця, Львівська обл.

Ще 10 музейних працівників через свою активну роботу були відзначені експертною радою та отримали право на отримання разової заохочувальної матеріальної допомоги:

1. Баштова Людмила Станіславівна, Державний політехнічний музей НТУУ «КПІ», м. Київ.

2. Дзвоник Надія Михайлівна, Музей народної архітектури та побуту у Львові.

3. Євсєєв Андрій Анатолійович, Феодосійський музей старожитностей.

4. Каськун Софія Володимирівна, Львівська національна галерея мистецтв, музей «Жовківський замок».

5. Клименкова Антоніна Анатоліївна, Музей мініатюрної книги ім. В. О. Разумова, м. Горлівка Донецької обл.

6. Міхно Олександр Петрович, Педагогічний музей України, м. Київ.

7. Нагорна Інна Євгенівна, Літературний музей Уласа Самчука в Рівному.

8. Степанок Олена Валентинівна, Кіровоградський обласний художній музей.

9. Сосновська Тетяна Вікторівна, Літературно-меморіальний музей-квартира П. Г. Тичини, м. Київ.

10. Червоний Євген Вікторович, Державний природознавчий музей НАН України, м. Львів 27 музейних проектів, що відбулися протягом 2011 року, змагалися за звання кращих. Найдостойніші події обирали близько 80 експертів із усіх областей України.

ПЕРЕМОЖЦІ VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ АКЦІЇ «МУЗЕЙНА ПОДІЯ РОКУ»

I місце – міжнародна конференція «Громадська реформа музейного менеджменту та маркетингу в Україні» (МФ «Відродження», БФ «Розвиток України», ГО «Український центр розвитку музейної справи», Київ, 14–17 березня 2011 р.);

II місце – III Всеукраїнський музейний фестиваль «Музеї України у всесвітньому культурному просторі» (Дніпропетровський національний історичний музей імені Д. І. Яворницького, 16–19 вересня 2012 р.);

III місце – створення інтернет-порталу «Музейний простір Волині» (Волинський обласний краєзнавчий музей, м. Луцьк).

СПЕЦІАЛЬНІ ВІДЗНАКИ ОРГКОМІТЕТУ «Видання року»

Книга «Терези долі Віктора За рецького» (Автор Олесь Авраменко. Київ, 2011).

«Інтерпретація та популяризація»

Проект «Музейний здрив: інтерпретація культурної спадщини України» (НЦНК «Музей Івана Гончара», лютий – жовтень 2011).

«Збереження музейних традицій»

Феодосійський музей старожитностей. Комплекс заходів із нагоди 200-річчя музею «Інновація року»

Соціальний проект «Створимо Мистецький Арсенал разом!»

ВІДЗНАКА АСОЦІАЦІЇ БЛАГОДІЙНИКІВ УКРАЇНИ «СЯЙВО ДОБРА»

III Великодній благодійний аукціон, на якому зібрали 70 000 грн для придбання обладнання для онкогематологічного відділення Кіровоградської обласної дитячої лікарні (квітень 2011 р., Кіровоградський обласний художній музей, м. Кіровоград).

Під час заходу директор Польського інституту в Києві Ярослав Годун оголосив про старт II Спеціального конкурсу для українських музейників «Музеефікація історичного середовища та культури повсякденності». Інформацію про конкурс та його умови можна дізнатися на інтернет-порталі «Музейний простір України» (<http://prostir.museum>).

Після закінчення церемонії нагородження переможців пройшов семінар для музейних працівників «Пам'ять оживляє музей: музеефікація історичного середовища та культури повсякденності», який є вступом до початку нового конкурсу від Польського інституту в Києві. Фахівець з усної історії – Аліція Ванцеж-Глюза (Республіка Польща) – повідомила про значення усної історії та першоджерел різних типів для історії повсякденності окремого регіону, а також про приклади успішних дослідницьких та освітніх проектів, реалізованих громадами населених пунктів Польщі на базі музеїв.

Щорічна Всеукраїнська акція «Музейна подія року» започаткована 2006-го й має на меті привертати увагу громадськості до найважливіших подій і тенденцій музейної галузі, а також заохочення музейних колективів до якнайкращої презентації своїх проектів. Краща музейна подія року визначається шляхом рейтингового голосування широкого кола експертів (понад 100 осіб) зі всієї України: музейники, пам'яткоохоронці, профільні чиновники, громадські діячі, представники ЗМІ тощо.

За звання кращої Музейної події – 2011 змагалися близько 30 проектів різного формату та масштабу зі всієї України.

ВЕЛИКУ ЛАВРСЬКУ ДЗВІНИЦЮ ВІДКРИЮТЬ ДЛЯ ВІДВІДУВАННЯ ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Реставрація дзвіниці Успенського собору Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника буде завершена до цьогорічного Дня Незалежності України. Тоді ж, після понад

семирічної перерви, її планують знову відкрити для відвідування. Про це повідомила генеральний директор заповідника Вікторія Лісничка.

На урочистостях були присутні прем'єр-міністр України Микола Азаров, заступник міністра культури Тимофій Кохан та намісник Свято-Успенської Києво-Печерської лаври, митрополит Вишгородський та Чорнобильський Павел.

За словами Вікторії Лісничої, реставрацію дзвіниці було розпочато у 2010 році за рахунок коштів державного бюджету, передбачених відповідно до Державної цільової програми підготовки і проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи з футболу Євро-2012. Загальна вартість робіт на сьогоднішній день становить 29,9 млн грн.

Гендиректор заповідника пообіцяла, що до 24 серпня ремонтно-реставраційні роботи на Великій лаврській дзвіниці (у тому числі і внутрішні оздоблювальні роботи) повністю завершать. Крім того, буде виконана гідроізоляція оглядових галерей дзвіниці та підсилені конструкції шахти годинникового механізму. Після цього Велику лаврську дзвіницю буде введено в експлуатацію.

Прем'єр-міністр Микола Азаров повідомив, що уряд і надалі підтримуватиме проведення реставраційних робіт у Києво-Печерському заповіднику.

Велику лаврську дзвіницю побудували в 1731–1745 роках за проектом архітектора та інженера Йоганна Готфріда Шеделя. Також у її спорудженні брали участь майстри Києво-Печерської лаври Степан Ковнір, Йосип Рубашевський, Іван Горох та інші.

Глибина фундаменту дзвіниці – понад шість метрів. На будівництво пішло п'ять мільйонів цеглин різних розмірів і форм. Дзвіниця являє собою восьмигранну чотиририбусну вежу висотою 96,5 метра. Діаметр її основи складає 28 метрів, товщина стін у нижній частині – вісім метрів. Кожний ярус споруди має своє оздоблення. На дзвіницю можна піднятися, подолавши 374 сходинок. Висота хреста, що увінчує дзвіницю, – 3,75 метра.

МУЗЕЙ ІСТОРІЇ КИЄВА ОТРИМАВ НОВЕ ПРИМІЩЕННЯ

У День Києва було офіційно завершено будівництво приміщення для Музею історії міста Києва на вул. Богдана Хмельницького, 7. На урочистій церемонії відкриття влада міста, будівельники

та меценати передали символічний ключ музейникам. Цього ж дня всі охочі могли завітати до нового приміщення, де були представлені деякі предмети експозиції. Планується, що музей зі сформованою експозицією відкриє двері для відвідувачів на День Незалежності України. Експонати Музею історії міста Києва, які вісім років зберігалися в Українському домі, нарешті перевезуть до нового власного будинку. «Символічно, що будівлю музею отримав саме до Дня Києва. Це історичний факт, на який ми дуже чекали. Тут, у самому центрі столиці, на площі понад три тисячі квадратних метрів розміщуватимуться експозиції Музею історії міста Києва, – наголосив на урочистій церемонії голова КМДА Олександр Попов. – Звичайно, нам необхідно ще добре попрацювати, аби музей можна було відкрити для киян. Необхідно сформувавши експозицію, оформити зали. Я сподіваюся, що вся ця робота буде виконана до Дня Незалежності України, і музей запрацює на повну потужність». Також голова КМДА подякував меценатам – Вагіфу Алієву та Вадиму Столару – за такий щедрий подарунок місту та гарний приклад для тих, хто має можливість зробити свій внесок у розвиток столиці, а також будівельникам, які працювали на об'єкті цілодобово, аби вчасно здати в експлуатацію приміщення музею.

УКРАЇНЬСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ НА КАННСЬКОМУ ФЕСТИВАЛІ

Графік роботи української делегації у Каннах, окрім презентації національного кінопродукту в рамках Каннського кіноринку, містив численні зустрічі з представниками різних країн щодо спільного з Україною кіновиробництва.

Під час роботи Каннського кіноринку голова Держкіно Катерина Копилова взяла

участь у круглому столі «Закордонний досвід та нові правила фінансування кіновиробництва в Європі», організованому Європейською аудіовізуальною лабораторією. Зустріч присвячена змінам, які плануються внести до європейського законодавства у сфері кінематографії у частині питань фінансування кіновиробництва в Європі.

Крім того відбулись численні спілкування з представниками міжнародної кіноіндустрії. Під час робочої зустрічі з директором Грузинського національного центру кіно Тамарою Татішвілі Катерина Копилова обговорила перспективи підписання українсько-грузинської угоди про спільне виробництво фільмів. Договір перебуває на етапі розробки, після проведення всіх необхідних внутрішньодержавних процедур сторони планують підписати його на Тбіліському кінофестивалі у грудні цього року. На зустрічі йшлося також про створення в рамках фестивалю ділового майданчика країн-співвиробників, до участі в якому, крім України та Грузії, збираються долучити Азербайджан, Вірменію та Туреччину.

«Ми плануємо об'єднати на одній платформі країни, які розвивають кінематограф у спільному європейському напрямку, але при цьому мають свої ментальні та організаційні особливості. Завдяки участі у такому діловому майданчику нам стане легше знімати, позиціонувати, продавати, формувати фестивальний рух і, нарешті, створювати кіно», – прокоментувала зустріч із Тамарою Татішвілі Катерина Копилова.

Під час розмови голови Держкіно із виконавчим директором Європейської аудіовізуальної обсерваторії Вольфгангом Клоссом йшлося про вступ України до цієї організації. «Україна має величезний потенціал у кіновиробництві, але про це дуже мало відомо в Європі», – сказав пан Вольфганг.

Відбулись також зустрічі із генеральним директором Нідерландського фонду кіно Дореном Бонекампом, заступником директора компанії «Юніфранс» Антоні де Клермон Тоннером, генеральним директором Міжнародної федерації асоціації кінопродюсерів Бенуа Жинесті. В Українському національному павільйоні презентовано Одеський міжнародний кінофестиваль.

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА – ДО МІЖНАРОДНОГО ДНЯ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ

З нагоди Міжнародного Дня захисту дітей заступник голови облдержадміністрації Марія Пустова провела урочисту зустріч з талановитими школярами – юними зірками Дніпропетровщини та України. Діти є переможцями численних престижних Всеукраїнських та міжнародних конкурсів і фестивалів.

Марія Пустова від імені голови облдержадміністрації Олександра Вілкула привітала дітей з їхніми досягненнями та вручила подарунки – шкільні енциклопедії.

Також у рамках святкування Міжнародного Дня захисту дітей у Дніпропетровську за підтримки губернатора Олександра Вілкула на театральній площі відбувся святковий концерт Ансамблю «Сузір'я Придніпров'я». Відвідали захід понад 500 дітей з міст та районів області. Серед них вихованці дитячих будинків, інтернатних закладів, прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу.

Для вихованців інтернатних закладів Дніпропетровщини було проведено свято «Повір у себе». У конкурсі взяли участь понад 900 вихованців із 32 інтернатних закладів області. Для них також організуються цікаві конкурси малюнків, музично-розважальні програми, концерти.

Важливою подією, присвяченою Дню захисту дітей, стане урочисте відкриття в червні 2012 року обласного санаторно-оздоровчого центру на базі колишнього табору імені Олександра Матросова в селі Орлівщина Новомосковського району.

ТРІЙЦЯ У ПИРОГОВОМУ

3 червня у Національному музеї народної архітектури та побуту України відбудеться свято Трійця. Відвідувачі побачать давній поліський обряд «Водіння куста», який зберігся на Поліссі й буде відтворений в експозиціях «Полісся», «Полтавщина та Слобожанщина».

У с. Мороськ Козелецького району Чернігівської області будуть виготовлені троїцькі атрибути «Дівка» та «Парубок», біля яких фольклорні колективи виконають давні пісні своєї місцевості, в тому числі троїцькі, а також покажуть фрагменти троїцьких обрядів.

Фольклорний гурт с. Балаклея з Черкащини під супровід троїстих музик навчатиме гостей музею народних танців, серед яких «полька», «под еспань», «карапет» «кроков'як». У святі також візьме участь етнографічний танцювальний гурт Національного музею народної архітектури та побуту України «Дам лиха закаблукам».

«КОЛЬОРОВІ ПОСЛАННЯ З ІТАЛІЇ»

Наприкінці травня у Львівській національній галереї мистецтв експонувалась виставка сучасного італійського мистецтва «Кольорові послання з Італії». Її організатори – Посольство Італії в Україні та Торгово-промислова палата Італії – перенесли відкриття виставки у зв'язку з трагічною смертю директора Львівської галереї мистецтв Бориса Григоровича Возницького.

На вшанування пам'яті видатної поетеси українського мистецтва італійська сторона подарувала Львівській галереї мистецтв 15 картин сучасних італійських художників. Експозиція розміщуватиметься в окремій залі музею, якій буде надано ім'я Бориса Возницького, й вона нагадуватиме про те, що це – його останній реалізований проект.

«Сьогоднішня подія є першою серед інших культурних заходів, які протягом року організуюватимуть Посольство Італії в Україні, Торгово-промислова палата Італії в Україні, а також інші офіційні відомства нашої країни, – сказав під час відкриття виставки президент Торгово-промислової палати Італії в Україні Мауріціо Карневале. – Першого червня до Львова приїжджають солісти Римської опери, які виступатимуть в оперному театрі, також плануються інші події у межах проведення Тижня Італії в Україні».

ВИСТАВКА ВІДОМОГО ХУДОЖНИКА ТА ФУТБОЛІСТА

Київський національний музей російського мистецтва представить серію виставкових проектів до Євро 2012

Цей цикл розпочнеться 1 червня виставкою «Пори року» талановитого живописця та не менш відомого футболіста клубу «Динамо» (Київ) Віктора Севастьянова.

Живопис та футбол – дві пристрасті, що визначили долю Віктора Севастьянова: з 1947 до 1953 Севастьянов був одним із кращих гравців київського «Динамо», а з середини 1950-х рр. він залишив футбол та повністю присвятив себе живопису. Митець тісно спілкувався та працював разом з такими видатними художниками, як В. Шаталін, Л. Чічкан, П. Сльота, М. Хан, Ф. Захаров, А. Пламеницький. У 1963 році за рекомендаціями П. Сльоти, Л. Чічкана та М. Хана Севастьянов став членом Спільноти художників СРСР.

На виставці, що діятиме до 15 червня, буде представлено близько 30 пейзажів різних років. Тему «мистецтва і спорту», розпочату з виставки відомого художника та футболіста, буде продовжено в наступному проекті під назвою «Citius, Altius, Fortius!» (живопис, графіка, скульптура).

Слов'яни про спільне

Жвавим обговоренням шляхів взаємозбагачення української, російської та болгарської культур стало урочисте засідання у Національній парламентській бібліотеці України, що в Києві.

Воно було організоване за ініціативи Товариства дружби «Україна-Болгарія» з нагоди Дня слов'янської писемності і культури.

Учасників зустрічі привітали Перший секретар Посольства Болгарії в Україні Веселін Узунов та заступник керівника Представництва Росспівробітництва в Україні Ірина Царьова.

Виступили представники Товариства «Україна-Болгарія» – президент Юрій Сєдих та віце-президенти Маргарита Знаменська і Христо Роглев, доктор філології Болгарської академії наук Марієтта Гіргінова, Тетяна Доценко, викладач Інституту філології Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка, інші гості. Вони розкрили історичне значення

видатних Солунських братів – Кирила і Мефодія, які створили писемність і переклали богослужбові книги з грецької мови на слов'янську, поширювали християнське вчення. Саме їх вшановують у День слов'янської писемності і культури. Доповідачі розповіли про історичну роль ініціатора запровадження християнства в Болгарії царя Бориса I, царя Сімеона, який завершив об'єднання слов'янських племен болгарської групи.

«У святковий день згадаймо заповіт Кирила й Мефодія про те, що всі народи на землі рівні й мають жити в дружбі та злагоді, бо якщо не буде миру – не буде й життя на Землі», – сказала Ірина Царьова.

Веселін Узунов нагадав уроки історії, близькі болгарському та українському народам – участь російських та українських солдатів у Визвольній війні в Болгарії (російсько-турецька війна 1877–1878 років) та допомогу людей з України в повоєнні роки у відновленні болгарської писемності і культури, зокрема, навчання школярів.

«Кирило і Мефодій подарували нам духовну культуру та долучили до європейських цінностей. Завдяки їм слов'янські народи отримали азбуку, якою і до сьогодні пишеться історичний літопис України. В нього вписує свої рядки і Товариство дружби «Україна-Болгарія, яке об'єднує відомих вчених, письменників та суспільних діячів», – наголосив Посол миру, академік Юрій Сєдих. Він розповів про діяльність товариства.

Учні київського ліцею № 293 говорять болгарською

Протягом уже понад 50 років його активісти влаштовують прес-конференції, круглі столи, відзначають пам'ятні дати і події з життя Болгарії, дружба якої з Україною сягає часів Київської Русі і позначена спільною історією, писемністю, вірою та боротьбою за незалежність.

Докладаються зусилля до збереження історичної пам'яті – за сприяння товариства встановлено пам'ятники, зокрема, Кирилу та Мефодію на території Києво-Печерської лаври, воїнам-учасникам Російсько-турецької війни 1877–1878 років, які загинули при визволенні Болгарії від п'ятивікового османського поневолення. Разом із болгарськими ополченцями полягло тоді чимало й українських вояків. Полки, в лавах яких вони билися, мали назви міст України.

Маргарита Знаменська донесла до присутніх історичне значення відкриття Кирила та Мефодія, назвавши створення слов'янської писемності однією із найважливіших подій раннього середньовіччя всесвітнього історичного значення. Вона розповіла про боротьбу із догмою, згідно якої богослужіння мало проводитися лише грецькою, латинською і єврейською мовами. 867 року у Венеції єпископи та священники запитували Кирила: «Навіщо ти створив книги для слов'ян і навчаєш їх? Ми знаємо лише три мови, на яких личить славити Бога». Кирило-філософ відповів: «Чи не світить сонце всім однаково? Чому ви не соромитесь того, що визнаєте лише ці три мови, а решту мов і племена обриваєте бути сліпими й глухими?»

Юрій Сєдих

Пізніше шляхом удосконалення слов'янської азбуки була створена кирилиця, названа в честь Кирила, котра лягла в основу сучасних алфавітів – болгарського, сербського, російського, українського та білоруського.

Доповідач підкреслила, що історична справа Кирила і Мефодія є одним із найвагоміших факторів єднання слов'ян, важливим в умовах нашої непростой дійсності.

Посол миру болгарин за національністю Христо Роглев нагадав, що Україна – багатонаціональна держава, в якій за офіційними даними мешкає близько 250 тисяч болгар. Отож володіти болгарською мовою в Україні корисно. Це добре розуміють викладачі Київського ліцею № 293, в якому з 2006 року викладається християнська етика. Вже 14 років у закладі вивчається також болгарська мова. На якому рівні – показали учні ліцею, які розповіли про Кирила і Мефодія болгарською, чим викликали щире захоплення дослжих.

Світлана СОКОЛОВА
Фото Романа РАТУШНОГО
та авторки

Шляхом Миколи Лисенка – через століття

Із нагоди 170-річчя славетного українського композитора Миколи Віталійовича Лисенка його духовні спадкоємці – педагоги та вихованці Київської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату ім. М. В. Лисенка майже через століття відродили традиційні весняні поїздки на Шевченкову могилу.

26 травня Тарасова гора трепетно завмерла, вслухаючись у неповторний спів майже сорока юних артистів.

Концерт розпочався виступом ансамблю дівчат під орудою Ірини Тихонової. Слухачі з захопленням сприймали виконання творів – «Місяцю повний» (Л. Костенко, І. Щербаків); українську народну пісню «Розкопаю я гору» (обробка О. Некрасова);

фрагменти із мюзиклів англійською мовою «Дим» (американський композитор Дж. Керн) та «Мейм» (Дж. Херман).

Полонили серця присутніх музичні твори у виконанні хору юнаків та хлопчиків, володаря Гран-прі Міжнародного хорового фестивалю ім. Г. Струве, лауреата міжнародних конкурсів хорів хлопчиків та юнаків (керівник хору – Тетяна Веріч, диригент – Інна Журавель) – «Менует», «Туча» (Б. Лятошинський); «Ой у полі три криниченьки» (М. Лисенко), «Плавай, плавай, лебедонько» (Т. Шевченко, А. Кушніренко); літургії «Отче наш» (М. Леонтович).

Учасники незабутнього концерту відвідали музеї Шевченківського національного заповідника.

Ольга БІЛОКІНЬ, Віта ДЗИМА,
науковці Шевченківського
національного заповідника,
м. Канів.

Фото Ірини ВАКУЛИ

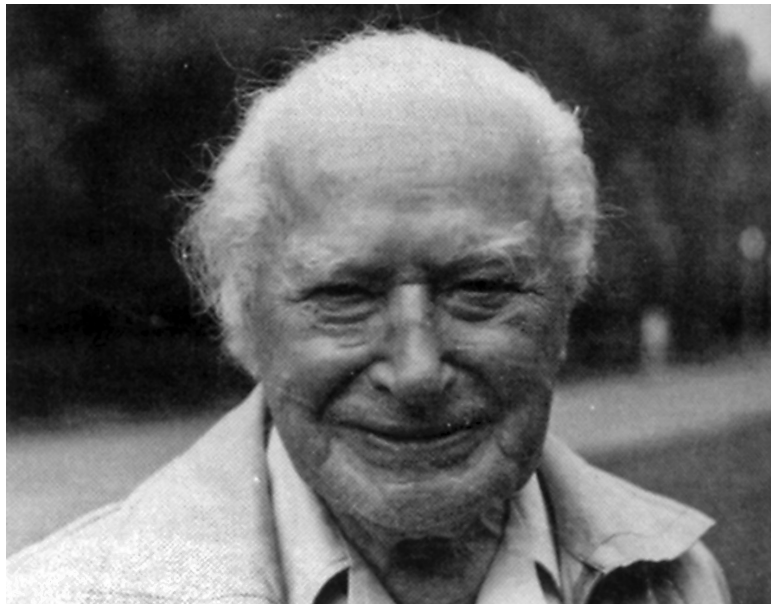
Під час виступу у виставковому залі музею Кобзаря

Український Пікассо Борис Косарев

Перша найповніша виставка творів видатного художника Бориса Косарева відкрилася у столичному Музеї театрального, музичного та кіномистецтва України. До того проект «Борис Косарев. Харківський модернізм 1915–1931» став сенсацією в Українському музеї у Нью-Йорку.

«Глобалізм постукав у наше вікно, зайшов у наші двері, лише ми рідко ходимо в гості до глобалізму. Глобалізм – це коли національність не має значення і треба пам'ятати тільки про загальнолюдське, глобалізм проголошує весь світ великим селом, відтак акули в формаліні Демієна Херста, представлені в Києві, нікого не дивують, але не дивує чомусь і те, що українські митці в глобальному світі представлені слабо. На аукціоні Phillips de Pury кілька разів продали картини українських художників, про це пишуть вітчизняні ЗМІ уже кілька років, бо це виняток, а не правило. У цьому контексті виставка «БОРИС КОСАРЕВ. Харківський модернізм 1915–1931», яка відкрилася 4 грудня в Українському музеї

Борис Косарев

в Нью-Йорку і триватиме до 2 травня 2012 року, – рідкісний випадок мистецького експорту», – писали видання наприкінці минулого року, інформуючи про сенсаційну подію – першу (хіба що, того ж літа малюнки й фото майстра без особливого галасу виставлялися у київській Стедлі Арт Фундації) велику персональну виставку видатного художника Бориса Косарева. На

жаль, відбулася вона у США. І на щастя – як і було заплановано від початку, саме зараз, у травні 2012-го, напередодні Євро-2012 і ARSENALE, приїхала і до столиці України. Звідки повернеться до Харкова.

«Якби я малював так, як Косарев, то був би українським Пікассо», – казав про Бориса Васильовича Василь Ермілов. Утім, всесвітня слава спіткала того вже опісля смерті. «Тато прожив 96 років. У місті Харкові народився і помер. Майже до самої смерті викладав. Був активним і всюди встигаючим, але до останнього тримався суворої внутрішньої заповіді – чим менше тебе згадують публічно, тим безпечніше. Вірус небезпеки переслідував його до кінця життя, хоча заразився ним ще за молодих літ. Скрізь йому вбачалися очі наглядців ідеології», – згадує дочка художника Надія. І, напевне, її слова є найкращим поясненням, чому творчість генія світового авангарду стільки років була відома лише експертам та інтелектуалам. Борис Васильович Косарев (1897–1994) – один із

найсамобутніших представників українського авангарду. Народився в Харкові, навчався в Харківській художньо-ремісничій майстерні декоративного живопису під керівництвом Ладислава Тракала. Графік, живописець, педагог, передусім театральний художник. Із 1915 року почав працювати в театрі як помічник декоратора. Через рік уже оформлював вистави самостійно. Окрім того, працював із Олександром Довженком (був асистентом оператора Данила Демуцького під час зйомок «Землі»), Веліміром Хлебніковим. Прославився і як експериментатор-фотограф, а також завдяки власному авангардовому живопису і графіці.

Найкращі свої роботи Борис Косарев створив у творчій

співдружності з режисером В. Васильком (учнем Леся Курбаса), яскраво втілюючи його ідеї в сценографії. Це зокрема вистави «Марко в пеклі» І. Кочерги (1928), «За двома зайцями» М. Старицького (1929), «Коммольці» Л. Первомайського (1930).

Виставка у Музеї театрального, музичного та кіномистецтва України вперше масштабно представляє в країні музейну колекцію художника 1920–30-х років. Це ескізи костюмів та малюнки гриму персонажів до вистав, розроблені Косаревим. Частина з експонатів щойно повернулася з Нью-Йорка (США), де експонувалася у складі виставки «Борис Косарев. Харківський модернізм 1915–1931» в Українському музеї.

«Ейфелева вежа»

«Сільська пастораль»

У київській Bottega Gallery вперше на персональній виставці свої «ранні» роботи презентував відомий український фотограф Віктор Марущенко. В той самий час, як знаменитий фотохудожник Антуан Д'Агата, що спеціально приїхав на відкриття, прийшов у захват від професійної майстерності свого київського колеги, наших співвітчизників «Ранне» насамперед зацікавить як екскурс у новітню історію України.

Виставка Віктора Марущенко «Ранне» складається з фотографій, зроблених в 1980–1990-х роках в Україні і насправді є, передусім, документом часу. На фото – колишні знаменитості і «зірки» науки та культури (на жаль, майже невідомі сьогоднішній молоді). А також – жанрові сценки з життя «маленьких» українців наприкінці радянської епохи. До речі, судячи з фото (як же швидко все забувається!), жили тоді

Жили-були

люди непогано. Хоча бідно і просто, але й веселилися від душі, а якщо посміхалися – щиро, а не просто тому, що треба продати будь-що аби кому.

Віктор Марущенко є на сьогодні одним із найвідоміших на Заході фотографів пострадянського простору. Швейцарський арт-критик і історик Маріанне

Герольд у 1997 році писала: «Фотографії Віктора Марущенко – це виключно чіткі та виразні документи епохи, позначені його впевненістю в тому, що фотографія тільки тоді цікава, коли містить частину життя».

Окремі роботи, з-поміж тих, що експонуються зараз у київській галереї, в 1990 році були представлені у Лозанському музеї фотографії (Musée de l'Élysée) на грандіозній виставці «100 фотографів зі Східної Європи». І згодом придбані музеєм. «Ці фотографії звернені безпосередньо до того, хто їх дивиться, тому що розповідають історії людей. У виразах облич героїв не лише їхні почуття, а й почуття самого автора у момент зйомки. Вперше був створений портрет України, який фактично є хронікою останнього двадцятиріччя і показує країну на рубежі, країну, яка завойовує свою

ПРИНАГІДНО

Віктор Марущенко – учасник понад 60 персональних і групових фотовиставок у Швейцарії, Німеччині, Франції, США, Канаді, Бразилії, Чилі, Словаччині, Росії, Україні. Учасник бієнале у Венеції (2001) і Сан-Паулу (2004). Роботи Марущенко зберігаються у колекціях музеїв, галерей і приватних колекціонерів по всьому світу.

Народився у Новосибірську (Росія) в 1946 році, з 1951-го мешкає у Києві.

незалежність. Це актуальна і дуже важлива робота», – підсумовують побачене на виставці сучасні критики.

Сторінку підготувала Алла ЧЕРДИНЦЕВА

Любовні інтриги під музику Моцарта

...Під вередливим травневим дощем публіка швейцарської столиці поволі збиралася біля старовинної будівлі поблизу мосту Корнгаусбрюке через річку Ааре. Всіх привабила оперна вистава. На ній у Бернському міському театрі нещодавно побував кореспондент «КіЖ». То була опера Вольфганга Амадея Моцарта «Так вчиняють усі жінки», жанр котрої автор визначив як «веселу драму». За статистику у поточному сезоні цей твір виконали в світі щонайменше 282 рази. Себто, за винятком міжсезоння, в середньому опера щовечора йшла бодай на одній сцені світу. Шкода, що в нашій країні цей шедевр практично не з'являється в афішах оперних театрів...

На початку вистави волею режисера Данієля Карасека на авансцені перед завісою раптом з'явилася... прибиральниця з пилососом. Вона почала розмовляти із залом, пояснюючи, що їй залишилося прибрати зовсім небагато – на п'ять хвилин роботи. Згодом з'ясувалося: це покоївка Деспіна.

Наречені двох сестер вирішують випробувати вірність своїх майбутніх дружин. І задля цього намагаються спокусити їх, перодягаючись іншими особами. Дівчата мало не знадилися, але в останній момент усе з'ясувалося й між закоханими запанувала згода. Така фабула надає багато

Фото Філіпа ЦІННИКЕРА

Сцена з вистави

можливостей для режисерських винаходів у дусі «комедії положень». Данієль Карасик вирішив не ганятися за постмодерністськими ефектами і запропонував глядачеві естетику, цілком витриману в дусі XVIII століття (якщо говорити виключно про постановочне, пластичне мислення). Щодо костюмів, то певним «анахронізмом» виглядали хіба що сукні дівчат, бездоганні брючні пари чоловіків і військова форма (бо хто ж із нас може знати, якою насправді мала би бути остання у тому майже казковому сюжеті?). Але саме вони елегантно і ненав'язливо перевели виставу в площину сьогодення. Переглядаючи

постановку, глядач зовсім не почувався свідком тисячного «нафталінного» втілення добре знайомої опери.

У певний момент на сцені з'явилася чимало стільців – але не однакових (!), а абсолютно різних, причому цілком сучасних і доволі скромних, позбавлених претензії на стилізацію «під старовину». Так само безпосереднім було й режисерське трактування простору – уявний небосхил, обмежений круглою лінією із намальованими янголятками, з-за якого інколи визирав Дон Альфонсо, аби приборкати норів Деспіни й умовити її не заважати виставі. Тут насправді ставало смішно – адже

це такий собі ніжний натяк на буфонаду, що від початку «підкупив» глядача. Та й узагалі, багато що виглядало саме так, як того міг хотіти по-дитячому безпосередній, але геніальний Моцарт – дотепно, весело, несподівано. У чомусь відчувався дух Карло Гоцці...

Аж ось настав момент хрестоматійного терцету «Soave sia il vento» (жінки разом із філософом Доном Альфонсо – Арманд Арапян). Яким розкішним дарунком став він для слухача! Голоси ідеально узгоджувалися, вдало сполучалися за тембрами, ретельно вибудована звукова вертикаль була бездоганною. Без перебільшення, кожен у залі в

ці хвилини відірвався від землі й ширяв десь понад хмарами.

Жіночі партії виконували Агнешка Славінська (Фіорділіджи), Клауде Айхенбергер (Дорабелла), Кьяра Скерат (Деспіна). Слід зазначити, що Славінська була переконливою у вокальному плані, її голос звучав більш «заокруглено» й наповнено.

Диригент-постановник вистави – Юдіт Кубіц. Вона працює переважно в Німеччині, у Шверині, де нещодавно також диригувала цією оперою. Загалом їй не бракує найпрестижніших німецьких ангажементів, включаючи берлінські. Але того вечора за пультом стояв бернський диригент Доріан Кайльгак, який цьогоріч на бернській сцені випустив «Летючого голландця» Ріхарда Вагнера та «Орфея в пеклі» Крістофа Віллібальда Глюка.

Вистава «Так вчиняють усі жінки» востаннє пройде тут 20 червня, адже вік кожної постановки на західній сцені – порівняно короткий. Після щільної серії показів спектакль відходить у небуття. І вже сьогодні у холі Бернського міського театру лежать стоси товстезних брошур – це безкоштовні примірники з повним репертуаром Бернського симфонічного оркестру та Міського театру на сезон 2012/2013 років...

Олександр МОСКАЛЕЦЬ,
Берн-Женева-Київ

Джазмени кермують!

Дитячий оркестр «Джаз-академія». Керівник – Анатолій Жульєв

Відгомоніли «Акорди Хортиці» – традиційний міжнародний конкурс дитячого та юнацького виконавського мистецтва, який щорічно вітає на запорізьких теренах учасників з України, Росії, Білорусі та інших країн. Географія заходу, авторитетний склад журі, солідний репертуар – усе це передбачає високі вимоги до юних музикантів: оцінюється індивідуальність виконання творів, музикальність, професіоналізм володіння інструментом. Близько 500 учасників фестивалю

змагалися за перемогу в номінаціях: «соліст з оркестром», «соліст-інструменталіст», «сольний спів», «інструментальний ансамбль», «фольклорний ансамбль». Рівню міжнародного конкурсу, безумовно, відповідав виступ колективу Запорізької дитячої школи мистецтв № 3 «Джаз-академія» під керівництвом Анатолія Жульєва. Цей оркестр уже вдруге став лауреатом фестивалю.

Репертуар колективу містить понад тридцять творів вітчизняних і зарубіжних композиторів. Для участі в конкурсі

було вибрано три композиції: «Cantaloupe Island» («Острів кокосових днів») Гербі Генкока в аранжуванні Артема Жульєва, «С Jam Blues» Дюка Елінгтона, «Саламанка» Джейсона Беккера в обробці Анатолія Жульєва. Кожен опус – яскрава, колоритна, насичена барвами п'єса в стилях джаз-року, блюзу та рок-болеро. Отже, програма вимагала як фаховості, виконавського досвіду, так і високого рівня емоційної та сценічної культури музикантів. Юні конкурсанти бездоганно впоралися із завданням: із самого початку захопивши увагу

глядачів і суддів, «академіки» впродовж виступу зберігали інтригу, щоби вибухнути у фіналі потужною хвилею почуттів.

Принадно хочеться відзначити об'ємність, широту й виразність звучання, ансамблеву злагодженість «Джаз-академії» – одного з небагатьох дитячих колективів такого штибу в Запоріжжі. Педагогам добре відомо, що виховання музиканта-духовика передбачає підготовку останнього до виконавської діяльності, публічних виступів у складі оркестру (ансамблю). На відміну від соліста, оркестрант має володіти особливими рисами – вмінням одночасно розподіляти слухову та зорову увагу на кілька об'єктів, чути свою партію і голоси інших інструментів у контексті виконаного твору. Тому розвиток ансамблевого мислення є важливим аспектом у системі підготовки фахівця високого рівня. Виступ «Джаз-академії» на фестивалі «Акорди Хортиці» довів, що юні музиканти володіють потрібним арсеналом навичок.

Динамічні й тембральні можливості колективу визначають кларнети, саксофони (альт, сопрано, тенор), труби, тромбон та інструменти ритм-секції: ударні, бас-гітара і фортепіано (Юлія Баранник), які виконують серйозну організаційну роль. На граматиці духового колективу найкраще знається його керівник Анатолій Жульєв. Його індивідуальний

педагогічний стиль та оригінальна методика не раз виводили джазовий гурт у ряди переможців численних конкурсів юних виконавців. Тож ансамбль «Джаз-академія» добре відомий у Запоріжжі.

Музиканти охоче відгукуються на запрошення до участі в різних заходах, що їх проводить адміністрація Хортицького району, дирекція Малої гуманітарної академії, інші навчальні заклади міста. Секрет успіху «академіків» – у їхній згуртованості та відповідальності, усвідомленні колективу єдиним цілим, а оркестру – гармонійним співзвуччям різних голосів.

Колеги та друзі «Джаз-академії» сердечно вітають дитячий колектив із перемогою у XII фестивалі-конкурсі «Акорди Хортиці» – дипломом лауреата II ступеня в номінації «інструментальні ансамблі». На жаль, дипломантів-інструменталістів I ступеня цьогоріч журі не визначило. Лауреатами III ступеня стали вихованці Класичного ліцею міста Запоріжжя – ансамбль «Джаз-ліцей» під керівництвом Юрія Остапенка. Ми щиро радіємо успіхам друзів-конкурсантів.

А вам, джазмени, зичимо нових перемог, відкриттів і високих злетів!

Юлія ДЕМ'ЯНОВА,
Запоріжжя

Чари незбагненної краси

Львівська державна хореографічна школа відзначила славний ювілей – 55-річчя з дня заснування

Нещодавно Львівській державній хореографічній школі виповнилося 55 років. Із цієї нагоди у Львівському національному академічному театрі опери та балету ім. Соломії Крушельницької відбулися урочистості. Директора школи та її художнього керівника, заслуженого діяча мистецтв України Володимира Саболта, педагогічний колектив, учнів та їхніх батьків за дорученням міського голови Львова Андрія Садового вітала працівник управління культури Львівської міськради Людмила Назарук, директор методичного центру управління культури Львівської облдержадміністрації Мілена Медвідь. Від керівництва області та міста були вручені грамоти багатьом педагогам школи та її працівникам. Зворушливо і піднесено пролунало вітання керівника дитячої громадської організації –

її педагогічний колектив, – розповідає Володимир Саболта, – успадкував найкращі традиції хореографічного мистецтва єдиного тоді на теренах Західної України навчального закладу. Що й казати?

За роки існування школа була учасницею хореографічних фестивалів-конкурсів, де займала призові місця. Слід відзначити, що у 1989-му на першому конкурсі-фестивалі «Свято дитячого танцю» в Одесі група учнів стала лауреатом цього престижного конкурсу у номінації (хореографічна композиція «Карпати», музика А. Кос-Анатольського, постановка заслуженого артиста України П. Малхасянця).

Особливих, результативних успіхів школа набула відколи (з 2000 року) її очолює заслужений діяч мистецтв України Володимир Григорович Саболта. Завдяки його самовідданій праці заклад перетворено на установу культури як юридичну структуру, переведено на самостійний баланс. Відтак, школа набула статусу Львівської державної хореографічної школи.

У 2004 році з метою покращення якості набору учнів відкрито підготовче відділення. Школа отримала нове дихання, учні, творчі колективи – постійні учасники обласних, всеукраїнських та міжнародних конкурсів. Свої таланти учні, педагоги мали можливість показати в чисельних гастрольних поїздках до Болгарії, Польщі, Іспанії, Франції, Угорщини.

Слід відзначити, що 2006 року започатковано та проведено перший Міжнародний юнацький конкурс класичної хореографії «Галицька Терпсихора 2006», який став традиційним (2008 р. 2010 р.).

Балетмейстер-постановник, заслужений артист України Сергій Наєнко

ректора Малої академії літератури і журналістики, письменника, заслуженого журналіста України Василя Тарчинця, який вийшов на сцену разом із спілчанами. Вони зачитали пам'ятну адресу, вручили Володимирі Саболті диплом особливої відзнаки за вагомі здобутки у розвитку хореографічного мистецтва Галичини, результативну співпрацю із Малою академією літератури і журналістики на ниві художньо-сценічного мистецтва. Приємною несподіванкою для ювілярів та гостей було почути поетичний вірш-присвяту колишньої учениці хореографічної школи Ярини Котис, нині артистки театру Санкт-Петербурга під керівництвом Бориса Ейфмана.

Дитяча хореографічна школа має багату творчу біографію. Заснована 55 років тому у центрі Галичини – давньому Львові в серпні 1957-го за рішенням обласного управління культури та сприяння дирекції Львівського державного академічного театру опери та балету ім. Івана Франка.

«За ці славні, складні, а певною мірою й суперечливі роки

Педагогічний колектив школи біля Львівської опери

налагоджена тісна співпраця з Львівським національним академічним театром опери та балету ім. Соломії Крушельницької. Учні-старшокласники задіяні у виставах: «Лебедине озеро», «Створення світу», «Повернення Баттерфляй», «Баядерка», «Коппелія», а також у конкурсах, «Фуете Артеку», «Одеські перлинки», «Танець без кордонів» (м. Київ), «Мисль-поток» (м. Київ), «Кришталевий черевичок» (м. Харків) тощо, де стають дипломантами та лауреатами, а також з Малою академією літератури і журналістики, багатьма творчими організаціями та спілками.

Гортаючи сторінку за сторінкою 55-річної історії Львівської державної хореографічної школи, згадуються найвагоміші здобутки, за якими велика творча й наполеглива щоденна праця всього колективу. До речі під час відзначення ювілейних заходів на сцені Львівської опери

Програма урочистостей

відбулася прем'єра Дитячого театру балету Львова, заснованого за ініціативи Володимира Саболти та підтримки керівництва театру на чолі з директором заслуженим працівником культури України Тадеєм Едером. А за практичне втілення балету

О. Глазунова «Пори роки» взявся справжній майстер хореографії балетмейстер-постановник, заслужений артист України Сергій Наєнко, педагоги-репетитори: Галина Клецова, Людмила Орловська, Ірина Пансюк, Неллі Товстанова, заслужена артистка України Ельза Старікова, концертмейстери: Вікторія Альохіна, Оксана Гондера, Олена Русанова, Алла Трепліна, Рената Терлецька.

У балеті задіяно близько 100 юних артистів – учнів початкових та старших класів. Майже кожен сцену глядачі зустрічали гучними оплесками, а коли закінчилися прем'єра, довго не залишали зали, стоячи вітали тих, хто подарував велике і незабутнє свято.

Спілкуючись із журналістами після завершення урочистостей з нагоди ювілею та прем'єри «Пори року», Володимир Саболта зауважив, що півстоліття – це не фініш, а час для аналізу зробленого і формування планів на майбутнє. Отже все починається спочатку, тільки на іншому – можливо, вищому рівні. І це закономірно, бо заслужений роками імідж Львівської державної хореографічної школи – однієї з шести хореографічних шкіл в Україні – треба тримати на висоті і примножувати. Тому є переконливі аргументи адже 85 відсотків випускників школи – це артисти Львівського національного театру опери та балету, багато з них є визнаними фахівцями, які успішно працюють у театрах, хореографічних школах, інших навчальних закладах України та за кордоном.

Побажаймо всім, хто присвятив себе її величності хореографії, славній богині Терпсихорі, нових творчих ужинок і значних перемог.

Директор Львівської державної хореографічної школи Володимир Саболта вітає юних артистів балету з успішною прем'єрою

Василь ТАРЧИНЕЦЬ, заслужений журналіст України

Травневий акорд у Плютах

В рамках Міжнародного Шевченківського літературно-мистецького свята «В сім'ї вольній, новій» на 18 день весняного травостояння на території відділу «Літературно-мистецькі Плюти» Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України з нагоди Міжнародного дня музеїв відбулося традиційне свято «Весна в Плютах», присвячене пам'яті драматурга О. Є. Корнійчука. Сорок років тому, а саме 14 травня 1972 року, перестало битися серце драматурга, але мистецька ліра його жива – не поринули в безодню забуття його п'єси... Таланту Корнійчука приїхали поклонитися шанувальники його творчості, музейні та архівні працівники, актори, поети, сучасні драматурги та кіномитці.

Збережений у первинному вигляді меморіальний будинок-музей О. Є. Корнійчука гостинно відчинив свої двері та порадував відвідувачів, крім уже існуючих виставок із циклу «Плеяда незабутніх», оновлену фотодо-

Ольга Гінзбург і Володимир Бортко

Олександра Корнійчука франківці – народна артистка України Галина Яблонська та Василь Неволов. У театральній мозаїці з п'єс «Загибель ескадри», «Мої друзі», «Калиновий гай», «Пам'ять серця» майстерно зіграли Є. Слуцька, заслужена артистка України, О. Логінов, В. Зогуля. Цей виступ став візитівкою «Весни в Плютах» – 2012.

Привернув увагу слухачів виступ голови Національної спілки

студентів Київського інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені М. Бойчука. Заступник ректора – Василь Дмитрович Андріяшко, педагог від Бога, привіз на свято своїх найкращих учнів із чудовою виставкою ткацтва – авторських

Кераміка «Містечка майстрів»

кументальну – «Митець та його актори» з історії театального мистецтва в Україні, Росії та інших країнах, де відбувалися постановки вистав майстра.

Були представлені нові цікаві фотодокументи з його особистого життя. Дружині драматурга – Марині Федотівні Корнійчук нещодавно виповнилося 90 років. Актриса, мати відомого кінорежисера Володимира Бортко, була для Олександра Євдокимовича тією музою, що надихала до написання багатьох п'єс, а саме «Мої друзі», «Сторінка щоденника», «Пам'ять серця»...

На свято завітали і сам Володимир Бортко, а також голова Державної архівної служби О. Гінзбург.

Володимир Бортко прочитав лист-послання Марині Федотівні до учасників свята, до працівників Державної архівної служби, в якому вона висловила вдячність усім тим, хто дбайливо зберігає пам'ять про її чоловіка. Володимир Бортко зазначив, що драматургом такого європейського рівня Україна може пишатися.

На заході широко і талановито представили творчість

Театральна мозаїка франківців

Квартет Національної заслуженої капели бандуристів ім. Г. Майбороди

гобеленів, килимів. Представив своє гончарство та кераміку Леонід Нагірняк, викладач на кафедрі художніх виробів із кераміки та скульптури, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України.

Мисткиня Олена Дзіядевич представила колекцію авторського одягу з вовни, а виробами лозоплетіння та кераміки порадувала присутніх майстриня Катерина Меркушева з Обухова.

У музичній частині концерту звучали українські пісні у виконанні хору «Оболонь» під керівництвом О. Свердюка, а відкривав програму зразковий дитячий духовий оркестр Мар'янівської школи естетичного виховання під орудою Юрія

Лопатюка (директор М. Луценко). Хлопчачки 12–14 років вразили присутніх високою культурою виконання творів духового музичного мистецтва гідного батьківщини всесвітньо відомого співака Івана Козловського.

Родзинкою свята став виступ квартету Національної заслуженої капели бандуристів імені Г. Майбороди. Ніжні звуки бандури й гармонія голосів співаків І. Реви, Ю. Тищука, А. Вариводи та заслуженого артиста України В. Голубничого створили атмосферу якогось безмежного почуття щастя, яке наповнило серця присутніх. Приємним сюрпризом для всіх стала прем'єра ліричних пісень в авторському виконанні бандуриста Ярослава Черногуза.

Директор ЦДАМЛМ України О. Кульчий та завідувач відділу «Літературно-мистецькі Плюти» С. Руденко доклали чимало

зусиль до організації та проведення свята, яке таки вдалося.

У Плюти завітали рідні та друзі «Плеяди незабутніх» – Ігор Забашта, Леся Левада, дружина композитора Івана Кабиця – Маріанна Давидівна, родина М. Чабанівського, Тетяна Сокол, почесні гості м. Українки та Обухова.

На завершення учасники свята отримали справжній подарунок – музично-танцювальний «Прилуцький герць» у виконанні «Козацького куреня імені І. Сірка», які так захопили всіх своєю майстерністю із кулачних і спортивних ножових боїв під керівництвом отамана Романа Зінченка, що гості не хотіли розходитися.

Оксана ХОРОЗОВА

З ІСТОРІЇ СВЯТА

Літературно-мистецьке свято «Весна в Плютах», як і всі події в житті, має свою історію. Започатковане в 1978 році Літературно-меморіальним будинком-музеєм О. Є. Корнійчука – філіалом ЦДАМЛМ України, за підтримки Спілки письменників УРСР, Спілки театральних діячів УРСР, Національного академічного драматичного театру ім. Івана Франка, інших державних і громадських організацій.

Спочатку цей захід мав назву «Літературні читання «Весна в Плютах» і присвячувався пам'яті українського драматурга і громадського діяча О. Є. Корнійчука. Саме на день народження митця – 25 травня 1975 року – за постановою Ради Міністрів УРСР «Про увічнення пам'яті О. Є. Корнійчука» відбулося урочисте відкриття меморіального будинку-музею О. Є. Корнійчука в селі Плюти, де жив і працював драматург у період із 1954 року до 1972-го. Олександр Євдокимович пішов із життя у травні (14.05. 1972 року), тому цей весняний місяць було обрано для проведення святково-урочистих заходів. Поступово свято набувало розмаху. 1 серпня 1993 року Літературно-меморіальний будинок-музей О. Є. Корнійчука реорганізовано в архівно-музейний комплекс «Літературно-мистецькі Плюти» – філіал ЦДАМЛМ України (згідно з наказом Головархіву України № 33 від 27.07.1993 р.)

З квітня 2000 року філіал набув статусу відділу ЦДАМЛМ України «Літературно-мистецькі Плюти» (наказ № 9 від 03.04. 2000 р.).

Сьогодні «Весна в Плютах» розширює межі своєї виставкової діяльності і відкриває нові розділи в експозиційній роботі, присвяченій «Плеяді незабутніх» – цілій когорті талановитих митців, які жили і творили у цій місцевості.

Гідні нащадки козацького роду

Egridal розцвів у Пироговому

26 та 27 травня, коли Київ святкував свій день народження, у Пироговому, на території Музею народного побуту та архітектури України, пройшов перший Фестиваль кримськотатарського мистецтва «EGRIDAL», що в перекладі з татарської означає – гілка граната, символ розвитку і процвітання.

Автору цих рядків пощастило відвідати це неповторне свято, насолодитися культурою і мистецтвом кримськотатарського народу, поспілкуватися з майстрами й скуштувати національних страв.

Перше моє знайомство – Мамут Чурлу, заслужений художник України, організатор фестивалю. Мамут народився у місті Фергана в Узбекистані. У 1989 році повернувся на батьківщину до Криму. Стояв у витоків створення Кримськотатарської національної галереї та Асоціації кримськотатарських художників. Мамут Чурлу є автором і куратором проекту «Кримський стиль», у рамках якого організував понад двадцять виставок у містах України та за кордоном. Він також – автор статей і досліджень, присвячених традиційному народному мистецтву кримських татар. Живопис майстра зберігається у музеях і приватних колекціях країн Європи, Азії, Америки.

– На самісінському півдні України, на благословенному пів-

Мамут Чурлу, заслужений художник України, організатор фестивалю

заслужених артистів Автономної Республіки Крим Рустема Меметова та Гулізар Бакірової. Кияни та гості столиці насолоджуються народними творами та танцями у виконанні ансамблю «Мерджан», в перекладі – намисто.

Знайомство з Ульвіє Аблаєвою захоплює. Ульвіє очолює відділ етнографії музею «ЛАРІШЕС», про який наш часопис свого часу вже розповідав. А ще Ульвіє – неперевершений дизайнер і костюмолог. До речі, її ім'я з грецької означає – щаслива. А й справді щаслива, бо займається відтворенням традиційних костюмів різних регіонів Криму. Ульвіє звертає увагу на дівчат Аніфе та Майре, які проходжають співочим полем і де-

стиль поліхромного живопису керамічних виробів, який містить у собі найкращі риси традиційної культури кримських татар. Його таріль уже кілька років прикрашає мою колекцію. Рустем – член творчого об'єднання «Чатир-Даг» (назва гори у Криму).

Натовп людей збирається біля ткалі Сабріє Єюпової. Свого часу Сабріє працювала виноградарем у селі Вересаєве, що в Сакському районі, а у 1996 році за підтримки Мамута Чурлу навчилася користуватися багатством традиційних орнаментів. Техніці ткацтва вчилася у майстринь Ніяри Решатової та Шефіки Баймайбетової. Нині володіє всіма видами кримськотатарського килимарства.

Роза Сеїт-Аметова на фестивалі представляє велику родину художників. Про себе жартома говорить:

– Я менеджер у родині, а привезла кераміку сина Абдюля, гарний батик доньки Ельміри та ляльки-мотанки невістки Ірини Тесленко.

Помітивши моє зацікавлення, Хатідже Юнусова пояснює, що столик, за яким працює в дві руки, називається киргеф (свого роду, п'яльця). Це – шиття з настилом. Ремеслу традиційного вишивання вона навчалася під керівництвом Зареми Мустафєвої у бахчисарайському молодіжному центрі «Арслан» (лев).

Подібний станок для вишивання використовує й Ельвіра Османова. Османова в

Марина Курукчі зі своїми керамічними виробами

Килимарка Сабріє Єюпова

Ульвіє Аблаєва зі своїми ляльками

перекладі українською – небо. Вишивати Ельвіра навчалася у малому підприємстві «Орнек» (кримськотатарською – орнамент). А ще – пройшла курс навчання глухій двобічній татарській гладі «татар ішлеме» у спадкової майстрині Зулейхи Бекірової. Сама вже передала сорока жінкам техніку золотого шитва. Її твори – це висока якість виконання, вишукана гама кольорів. А працює Ельвіра лаборантом кардіологічного центру.

Неможливо не зупинитися біля художника по металу Асана Галімова. Він створює унікальні джезве (кавниці), декоративні тарелі, ювелірні прикраси. Воїтину заслужений художник Автономної Республіки Крим.

Архітектурно-проектна група у складі: Ідрис та Еміль Юнусови (батько та син), Сейран Халілов та Едем Керімов представили

розробки всіх видів проектних робіт. Більшість вже втілюється в життя.

І як оминати ятку, звідки по всьому полю розносяться аромати шашликів, долми, сарми, чебуреків, плову... Чаклує над тим головний повар Сулейман Ісмаїлов. Говорити немає коли – черга. Бажання посмакувати неповторними стравами у багатьох. Ми з Ульвіє Аблаєвою уподобали сарму (м'ясо з рисом та спеціями у виноградному листі). За обідом Ульвіє розповідала як і коли краще заготовляти виноградне листя для кулінарних виробів, а ще поділилася родинним рецептом.

Ось такий він перший і незабутній фестиваль. Кому не вдалося відвідати – будемо чекати наступної весни!

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

Співає Рустем Меметов, заслужений артист Автономної Республіки Крим

острові Крим, споконвіків жив кримськотатарський народ, – розповідає Мамут Чурлу. Кримські татари сформувалися як народ в Криму в XV–XVIII століттях на основі різних етнічних груп, що жили на півострові раніше, і в свою культуру вони вплели майстерність багатьох етносів. Їхнє мистецтво – дивне, самобутнє і неповторне, воно свідчить про висоту кримськотатарської культури, що внесла безцінний вклад до скарбниці світової культури. Досконалі зразки національного мистецтва: різьблене плетіння, вишивка, ткацтво, ювелірні прикраси, архітектура – неперевершені пам'ятники краси і багатства.

На сцені під відкритим небом звучать пісні у виконанні

монструють національні костюми. Дизайнерка зауважує, що головне в костюмі – це силует.

Юлія Тулупова привезла на фестиваль кримськотатарську вишивку та амулети й намисто мами-художниці Світлани.

Марина Курукчі розповідає, що її мама за національністю росіянка, а тато татарин (військовий). Позналилися вони в Пирятині, а через сім днів одружилися! Щаслива й нерозлучна родина радіє й насолоджується творчістю доньки – кераміста й живописця. Уроки кераміки Марина пройшла у відомого Рустема Скибіна. З філіжаночок Марини я вже п'ю запашну каву!

Рустем Скибін народився в Самарканді, а у 1996 році повернувся до Криму. Рустем створив свій

Маленький Іванко проходить майстер-клас у гончаря Айдера Абібулаєва

Неперевершені кавниці Асана Галімова

Мандрівка на край ночі

18 травня весь світ відзначав День музеїв. До свята вже вп'яте долучилася і Україна.

Традиційну міжнародну акцію «Ніч у музеї» підтримали культурні скарбниці столиці, Івано-Франківська, Харкова, Севастополя, Черкас та інших міст. Цьогоріч вона проходила під гаслом «Музеї у світі, що змінюється. Нові виклики, нове натхнення». Наші кореспонденти побували вночі (чи то, принаймні, пізнього вечора) у Національному художньому музеї України.

Вперше «Ніч у музеї» відбулася далекого 1997-го в Берліні. Цього року участь в акції взяли вже близько трьох тисяч музейних закладів по всьому світу. Захід підтримують ЮНЕСКО, Рада Європи та Міжнародна рада музеїв. Зазвичай, музейники не просто приймають відвідувачів і демонструють звичні експозиції, а влаштовують концерти та театралізовані дійства, творчі зустрічі з митцями.

У суботу, що минула, Київ не став виключенням. Із 20-ї години до 23-ї вхід був вільним для охочих зазирнути в Національний художній музей, Музей сучасного образотворчого мистецтва, Національний музей Тараса Шевченка, Київський літературно-меморіальний музей імені Максима Рильського тощо. Через те, що кожний із колективів наших хранителів культури та історії підготував ексклюзивну програму, глядачі у буквальному сенсі слова збилися з ніг, намагаючись встигнути всюди і подивитися все.

Заступник директора музею Марина Скірда, Лесь Поддерев'янський

Завчасно приїхавши на вул. Грушевського, 6, на мить ми остовпіли. Сірі колони «будинку із левами» оплели яскраві, мов сонце (і на сонці вони такі добряче виблискували), золоті пластикові труби. Інакше кажучи, своїх відвідувачів музей зустрічав небаченим у Києві «публік артом» – інсталяцією Ольги Мілентій. До речі, напередодні в арт-тусовці точилися панічні розмови, мовляв, цей арт-об'єкт (його в народі відразу ж охрестили «спрутом»), встановлений ще 16 травня, демонтували через незвичність і для

Глядачі збираються на «Ніч у музеї»

наших просторів просто-таки скандальність. Авжеж – живий, «курулко»!

Втім, подив і справжній циркий захват викликав навіть не «публік арт», а сама кількість потенційних відвідувачів «Всесвітньої Ночі у музеї», що, як і ми, завчасно зібралися на знаменитих сходах і під стінами Нацхуду. За пів на восьму потрапити на виставку МІФ «Українське бароко» (і стати учасниками екскурсії експозицією під проводом її кураторок Галини Скляренко та Оксани Баршинової), а опісля того взяти участь у творчому вечорі художника і драматурга Леся Поддерев'янського і ще послухати пісні під гітару у вико-

уривки з Поддерев'янського, натовп доволі організовано прямував назустріч «Ночі». У холі музею на честь новоприбулих підморгувала лампами – «кристалами» чергова модерна інсталяція з величезних, прикрашених «дорогоцінним камінням» шин. Йти на другий поверх, де розташувалася експозиція МІФ «Українське бароко», довелося через залу зі створеною спільно з Польським інститутом у Києві та за підтримки управління культури Варшави виставкою «Культурний вантаж» (куратор – Микола Скиба), що відкрилася напередодні – і також до Міжнародного дня музеїв. Як сказано у специфікації до цього проекту, «Твори з колекції Національної галереї мистецтв "Захента" та Центру сучасного мистецтва "Замок Уяздовський" розміщено у двох виставкових і шести залах постійної експозиції музею. Аскетичні за візуальним вирішенням, але багато в чому провокативні за інтелектуальним наповненням роботи Анджея Длужневського, Романа Опалки, Влодзімежа Боровського, Зофії Кулик, Леона Тарасевича та інших авторів, розміщені у залах поряд із давньоруськими і бароковими іконами, історичним портретом, елегантними сюжетами і ліричними краєвидами XIX ст., правитимуть за nota bene до стислого викладу історії мистецтва, яким є музейна експозиція. Це парадоксальне, на перший погляд, поєднання розраховано на ефект контрапункту, який дозволить зазвучати несподіваними конотаціями спільний для українців і поляків пласт мистецької спадщини та культурного досвіду. При чому в Україні сильніше відчувався поліфонічний струм бароко, який виривав і у вимушеному соцреалізмі та емансипованому й аполітичному трансавангарді. У Польщі в середині XX ст. сформувався інтелектуально рафінований концептуалізм, який попри свою радикальність

Виступає Максим Добровольський

зберігає зв'язок із концептами стародавнього мистецтва. Отже, польську концептуалістичну присутність у просторі Національного художнього музею України, можна розглядати як своєрідне Alter Ego українського мистецтва».

Порівняння українського сучасного з польським стало лише однією з інтелектуальних розваг «Ночі у музеї». Головною святковою «стравою» у «меню» музейників значилося, все ж таки, бароко разом із його «Міфом». На її куштування – самостійне і

у супроводі кураторів – відвели приблизно півтори години. Милуючись поєднанням «ленініани», автентичних українських барокових ікон і фото, інсталяцій та картин олією сучасних «актуальних» наших художників, частина гостей усе ж весь час поглядала на годинники. Авжеж: молодь особливо чекала на зустріч із «Подею» – драматургом та художником – великим Лесем. Коли той, нарешті, з'явився і налаштувався на розмову (до речі, акурат під власною відомою картиною «Трійка») – виявилось, що розмова піде саме про живопис. А причини появи автора «Гамлета» і «Павлика Морозова» у стінах саме Національного художнього музею нагадала її модератор, заступник директора Марина Скірда: Олександр Поддерев'янський, можна вважати, виріс у Нацхуді. Адже його мати, всесвітньо відома професор Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, доктор мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України Людмила Міляєва є однією із його «стовпів», вона працювала у Київському музеї українського мистецтва ще у 1950-х роках (з 1952 року – зав. відділом дореволюційного мистецтва).

Розмова про живопис із Лесем Поддерев'янським виявилася не менш цікавою, ніж із ним же – просто «за життя» і про літературу. А поки вона тривала, на сходах Національного художнього зібралось ще кілька тисяч (!) бажаючих потрапити на «Ніч у музеї». Такого ми ще не бачили! Черга не меншала навіть об одинадцятій, коли вже виступив і Максим Добровольський (і під руку із приятелем Василем Шкляром чинно попростував до метро). Зрештою, музей все ж таки зачинили. Проте задоволена його відвідинами молодь ще довго «тусувалася» навпроти входу, сиділа на лавочках біля пам'ятника Чорноволу. Розмовляли, між іншим, про високі: про живопис і українське бароко. Що бачили у музеї – про те й гомоніли, інакше кажучи...

Алла ЧЕРДИНЦЕВА

Черга із бажаючих долучитись до мистецтва не розходилася і вночі

На полі життя

У виставі «Голгофа» на Малій сцені Театру ім. І. Франка в народного артиста України Остапа Ступки надзвичайно цікаве творче завдання. В одній виставі, розділеній антрактом, зіграти відразу і Месію, і Юду в поемах Лесі Українки «Одержима» та «На полі крові». Ці два надзвичайних сюжети можна об'єднати однією темою – про віру і про зраду. Розбиратися у філософському, глибокому і складному питанні – що ж за діяння скоїв Юда – будуть, певно, до кінця світу, а от як зрозуміти внутрішній сенс цієї постаті Остап Ступка в режисерській інтерпретації Юрія Розстального можна побачити вже зараз на франківській сцені. І повірте, акторське рішення несподіване й відверте... Вистава «На полі крові» була учасницею кількох театральних фестивалів, має престижні нагороди. Бачили її в Німеччині і в Парижі, є наміри показати виставу і за океаном.

ВЕЧЕРА З ЗІРКОЮ

– Остапе, вашу з Дмитром Рибалевським дуетну виставу «На полі крові» Лесі Українки нещодавно було запрошено на фестиваль малих театральних форм до Нью-Йорка. Здійснилася ця подорож?

– Ми дістали запрошення зіграти спектакль «На полі крові» на новому, тільки-но створеному театральному фестивалі камерних вистав «Таймс-сквер» у Нью-Йорку. Але коли розпочали візові оформлення, виявилось, що є певні складнощі. За програмою, ми мали зіграти цю виставу тричі, планували продавати квитки, а в Америці акторські профспілки надзвичайно пильно стежать за всім. І в нашому разі була потрібна інша віза – робоча, яку зазвичай розглядають три місяці, і ми не встигли її оформити. У мене була відкрита віза, тож я поїхав на фестиваль як гість, щоб дізнатися, що це за подія, які вистави туди привозять і як усе відбувається взагалі.

– І які враження?

– Американське мистецтво доволі специфічне. У їхніх виставах мені не вистачало театру як такого. Переконаний, що наш український театр, з його психологічними традиціями виглядав би цікаво. Користуючись нагодою, поїхав до Бруклінської академії музики, саме показували виставу «Ричард III» з Кевіном Спейсі. Раніше я там дивився «Пер Гюнта» Шведського королівського театру в постановці Бергмана. До речі, Бруклінська академія музики має 150-літню історію, і це ціла система театральних залів на різні випадки (підходить і для європейських театрів). «Ричарда III» поставив Сем Мендес, з яким Спейсі співпрацює в кіно, а сам він нині очолює лондонський театр «Олд Вік». Окрім того, пам'ятаю,

як грав роль Ричарда III мій батько (Богдан Сильвестрович Ступка) у Львівському театрі ім. М. Заньковецької, тому було цікаво побачити, як британці грають свого класика. Найбільше вразили декорації, світло в них грандіозне! На сцені – конструкція з вісімнадцятьма дверима, з яких виходять персонажі. Усе оточення Ричарда – у сучасних костюмах. Мені здалося, що акторам бракує якогось внутрішнього руху. Сцени відбувалися так: вийшли, сіли, побалакали, затемнення; наступна сцена в такому ж вигляді, і так дві години – перша дія. Мені, порівнюючи з нашим «Ричардом», де грав батько, бракувало тут пристрастей. У лондонців усе виважено і спокійно. Раптом у фіналі в героїв у сучасних костюмах з'явилися... середньовічні мечі й арбалети. Подумалось: якби в ці шалені декорації – наших акторів, це було б грандіозне видовище...

– А як сприймала публіка виставу, їй був зрозумілий такий стиль?

– Вони фантастично сприймали, аплодували стоячи, вишукана публіка. Саме в той день, до речі, після вистави для глядачів була запропонована вечерея з зіркою. Вони платять певні кошти, аби взяти участь у ній. Я вийшов після вистави, бачу на-

Сцена з вистави «Голгофа»

криті столи, люди зі спеціальними запрошеннями. А вже в ранкових газетах прочитав, що то була вечерея з Кевіном Спейсі, отакі в них є заходи, щоб глядачі могли зустрітися з улюбленими артистами, поговорити про виставу, поспілкуватися.

ВЕЛЛС І УКРАЇНА

– А що це за фестиваль, який став приводом для вашої поїздки в Америку?

– Я домовився з організаторами про участь нашого театру наступного року. Гадаю, це відбудеться. Будинок організаторів фестивалю – неподалік від Таймс-сквер, там кілька театральних студій, керівником яких є Рой Еліас, актор, режисер, педагог, він багато років працює в театрі. Еліас організував новий

фестиваль, хоча й різних форумів у Нью-Йорку дуже багато. Як і театрів у тому грандіозному мегаполісі, куди стікаються всі й з усього світу, а от захотіли ще один. На цьогорічному «Таймс-сквері» було 70% американських труп, ще були німці, угорці й представники Східної Європи. Крім вистав, зацікавили перформанси. Наприклад, «Сірники», коли на сцені стоїть сірниковий коробок величиною з людину, і актори виступають у ролі... сірників. Такі виразні паралелі з людським життям і несподівані сценічні вирішення! Взагалі всі вистави – видовищні – у кожній постановці обов'язково – жива музика. Театральної зали в нашому розумінні немає, ніяких фойє, буфетів, лише п'ять сцен на різних поверхах, куди піднімаєшся на ліфті й відразу потрапляєш у дію. Зали невеликі, на 60 місць, найбільший – на 132 місця. Усе відбувається демократично.

В Америці у мене була ще одна цікава зустріч: я познайомився з драматургом Ричардом Францем, що колись надіслав до нашого театру (Богданові Ступці) листа, в якому запропонував власну п'єсу. Він усе життя вивчає творчість актора й режисера Орсона Веллса. Написав п'єсу на дві особи – «Щиро ваш, Орсон Веллс» – і хотів, щоб у ній

Остап Ступка та Дмитро Рибалевський у виставі «Голгофа»

висловив бажання приїхати в Україну, щоб почитати лекції про Веллса нашій аудиторії, і я спробую посприяти його приїзду на кінофестиваль «Молодість».

ШЕВЧЕНКО Й ВЕСТЕРН

– Нещодавно у вашому театрі відкрилась Камерна сцена ім. Сергія Данченка. Ця постава режисера знакова для багатьох акторів. Яким вам запам'ятався Сергій Володимирович, чим вирізнявся його режисерський метод роботи з актором, створення вистави?

– Данченко завжди був спокійною людиною. Він мовчки дивився репетиції, ніколи ні на кого не кричав, щось занотував, а після закінчення пояснював акторам: це треба робити так, а це – отак... Він же був учнем Олійника, і всі риси, притаманні Леонідові Артемовичу, – спокій, повага до кожного, не дай Боже, кого образити, мав і Данченко. Сергій Володимирович був надзвичайно мудрим, виваженим чоловіком і людиною діла. Він жив театром! Пам'ятаю, Данченко часто повторював: «Менше розмов! Прийшов, відпрацював виставу й пішов!» Він завжди орієнтував акторів на абсолютну концентрацію саме на сцені.

– Ви перейняли таку науку, користуєтесь цими настановами режисера?

– Так, я вмюю концентруватися в певний час і для цього, не знаю чому, але мені не треба якихось особливих зусиль. Не розумію, як це можна за десять днів готуватися до певної вистави. Не знаю, звідки це в мене, вміння зразу внутрішньо збиратися, може, є якась таємна кнопка, яку я натискаю – і раз! Коли ввечері велика вистава, підспудне хвилювання починає відчувати десь зранку, починається якесь окреме життя твоєї психофізики, незалежно від власної свідомості. Вариш собі каву, слухаєш новини, розмовляєш з дітьми. А тут, всередині, щось таке починає вібрувати, так, уже треба готуватися, якимось сили розподілити, після вранішньої репетиції обов'язково відпочити, треба зйти до батьків, які тут поруч з театром живуть, півтори години поспати і – на виставу. Навчився в батька, він теж завжди перед виставою – година-півтори сну

для відновлення сил, збереження енергії, це необхідно.

– А ще з якими режисерами робота залишила слід і творче задоволення?

– З великою теплотою згадую роботу з Дмитром Богомазовим. Це і Григорій Гладій у виставі «Істерія», Збішек Наймола у виставі «Мама», Роберт Стурра в «Царі Едипі», Юрій Одинокій, Андрій Приходько. А ще було б дуже цікаво попрацювати із закордонними режисерами, відчути зовсім інші мистецькі тенденції, спробувати себе в них. Потрібен рух уперед.

– У творчому конкурсі кінопроектів, присвяченому 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка й започаткованому Благодійним фондом «Велика родина», переміг проект з вашою кандидатурою, і ви гратимете роль Кобзаря в новому фільмі...

– Було оголошено конкурс сценаріїв про життя Шевченка – до фіналу дійшло три людини. Їм дали для написання сценаріїв близько два з половиною місяці. Виконали завдання лише двоє – Олександр Денисенко і Олександр Гаврош. Тема Гавроша – історія одного доносу на Шевченка, після якого Тараса Григоровича відправили на заслання – до Казахстану. Денисенко написав історію «Прощання з пустелею» – про останні місяці перебування Шевченка в казахстанській фортеці, коли він чекає на офіційного листа про звільнення, щоб повернутися додому. Вже є композитор, художник-постановник показав кліп натури, колосальні краєвиди пустелі. У сценарії є елементи вестерну: коні, стрільба, любов, зрада, у фіналі Шевченко повинен прийняти рішення, чи повертатися, чи може, залишитися... Зняти фільм треба до 2014 року. Я сподіваюся, що вийде якісне кіно.

– Що в театральних творчих планах?

– Зовсім скоро в нашому театрі приступають до чеховської «Чайки», буду репетирувати Тригоріна. Хочеться зробити щось незвичне у трактуванні цього відомого образу, думки є, буде працювати.

Алла ПІДЛУЖНА

Фото Тетяни ВЕЛИКОДНОЇ

На «Покуті» пісні лунали

Фестиваль традиційної народної культури «Покуть плюс», що відбувається в Харкові раз на два роки, заснований ще 1996 року. Ідея фестивалю належить відомому письменнику, фольклористу та етнографу Василю Скуратівському, який на першому фестивалі відзначав, що «Покуть» має науково-етнографічний характер, намагається визначити культурологічні проблеми, матеріальні та духовні аспекти культури – побуту, ремесел, промислів, фольклору.

Його учасники – кращі фольклорні колективи не тільки з різних регіонів України, а й з країн ближнього і далекого зарубіжжя. Це не просто виконавці народних пісень, а носії автентичного фольклору.

Якщо подібні фольклорні свята знані, приміром, у Рівному, Луцьку, Тернополі, то на Східній Україні такі відсутні. Лише «Покуть» засвідчує, що й тут живі співочі народні традиції, звичаї, обряди, самотність, і окреслює регіональні проблеми збереження, розвитку традиційної культури народів України.

– Ми прагнемо продемонструвати всім шанобливе ставлення до народної культури мешканців Східної України, – сказав під час відкриття свята начальник управління культури і туризму Харківської облдержадміністрації Дмитро Кузнецов. – Бо наші творчі колективи уміють відтворювати традиції народного календаря, обряди весняно-літніх свят з піснями, хороводами та грою на народних інструментах. Це настільки цікаво і колоритно,

що «Покуть плюс» залюбки відвідують різні вікові групи.

У рамках цього проекту завше відбувається й науково-практична конференція із залученням широкого кола фахівців із різних областей. Кожен із них ділиться з колегами своїми дослідженнями на теренах народного фольклору. Тільки записувати спів у селах на електронні носії – цього вкрай замало. Потрібно його вивчати, систематизувати і передавати прийдешнім поколінням через організацію колективів так званого опорного спрямування... Саме ці проблеми обговорювалися науковцями на конференції «Традиційна культура в умовах глобалізації: культурна ідентифікація та інформаційне суспільство.»

– На сучасному етапі нерідко пропагується масова загальнолюдська культура, що проявляється у стиранні етнокультурного різноманіття народів, культура яких має бути

єдиною і неповторною. Тому однією з найактуальніших для України залишається проблема збереження національної ідентичності, традицій, обрядовості, зокрема, її традиційної музичної культури, – підкреслила заслужена артистка України, професор кафедри фольклору, народнописенного та академічного виконавства Київського національного університету культури і мистецтв Раїса Гусак.

Результати досліджень науковців-фольклористів втілюються в реальне життя. Приміром, виявлено, що на Слобожанщині особливо розвинені старцівські пісні. Їм 250–300 років. Стільки ж років і пісням, що супроводжують свята землеробського циклу і зимові календарні свята. Потрібно сказати, що ці колядки, щедрівки, веснянки, купальські, весільні та інші обрядові пісні настільки заковані і функціональні, що з часом вони мало змінилися. Отож, фахівці ратують за те, щоб виконавці максимально дотримувалися стилю, властивого нашому народу упродовж багатьох століть.

На Харківщині 20 народних колективів, спроможних виконувати такі пісні. Ще стільки ж прагнуть досягти подібного рівня. Всі вони своїми виступами на концертах, урочистих заходах пропагують дійсно народну пісенну творчість. На жаль, у сьогоднішніх реаліях таких заходів украї мало. Здебільшого перевага надається естраді.

Під час фестивалю пройшов конкурс солоспіву. Цього разу журі відзначило високий рівень виконавської майстерності конкурсанти. Але кращі з кращих все-таки були названі.

Перше місце посів учасник фольклорних гуртів «Древо», «Крالیця», а також керівник колективу «Горностай», студент Київського національного університету культури і мистецтв Олексій Заєць. Він продемонстрував цікаву та особливу фольклорну традицію Полісся.

Друге місце поділили між собою керівник Харківського палацу дитячої та юнацької творчості

Олена Кудрявець, учасниця фольклорного гурту «Веселка» харківської дитячої музичної школи № 4 імені Миколи Леонтовича Галина Слободенюк та студентка Київського національного університету культури

і мистецтв Катерина Овсієнко, яка представляла Драбівський район Черкаської області.

Третє місце вибороли відразу чотири конкурсанти. Це представниця Камінь-Каширського районного Будинку культури Волинської області Світлана Сотник, харків'янин, артист-вокаліст «Великого Слобожанського ансамблю пісні і танцю» Андрій Сидоренко, а також учасниці фольклористичного гурту «Слобожаночка» Катерина Жук та Ольга Даниленко.

Саме ці виконавці продемонстрували прекрасне розуміння матеріалу, який вибрали для свого виступу, особливу манеру виконання, притаманну лише носіям традицій.

Фестиваль «Покуть плюс» тривав три дні. Його учасники відвідали села Шебелинка та Борщівка Балаклійського району, де не тільки послушали спів носіїв народного фольклору, а

й самі виступили на сценах місцевих будинків культури.

– Таке обопільне спілкування селян із артистами тільки на користь справі, – поділилася враженнями керівник фольклорно-етнографічного ансамблю «Древо» із Сасинівського сільського Будинку культури Пирятинського району Полтавської області Ніна Рева. – Скажімо, ми хотіли порівняти особливості виконавства жителями різних місцин одних і тих же пісень.

Ніна Петрівна заспівала народні пісні «Строкова» та «Я в Сорочинцях була». А дівчата із Сумського фольклорного гурту «Серпанок» виконали пісні «Цвіло, цвіло два цвіточка» та «Ой, як тяжко на серденьку стало». Присутні при цьому науковці-фольклористи і мешканці Балаклійщини дійшли одностайності: пісні мають фонетичні і мелодійні відмінності.

Україна багата народними талантами. Люди в селах із по-

коління в покоління ще передають народні пісні так, як це робилося до них упродовж багатьох століть. Але з часом цей процес стає все менш помітним. А те, що ще залишилося, треба обов'язково знаходити, записувати, зберігати і всіляко пропагувати.

В останній фестивальний день його учасники виступали на концертних майданчиках міського саду імені Т. Шевченка. Бажаючих послуhati їх було дуже багато. Городяни сьогодні рідко чують таке і не мають навіть змоги дивитися подібні концерти по телевізору. На жаль, народні звичаї і традиції пропагують у нас лише самовіддані люди.

Володимир СУБОТА, власкор «Культури і життя», Харків
На знімках: виступають учасники фестивалю «Покуть плюс»

Всі у літечко!

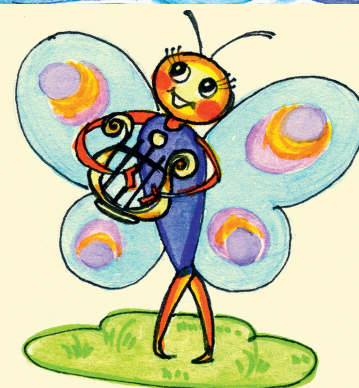
Дзвоном-передзвоном на усі усюди сповіщає місяць Червень про прибуття Літа-літечка, Дзелень-Літа! Тепло, ясно, ягідно у Літі-літечку, у рум'яному Червні. Куди не кинь оком: чи то на ліс, чи то на став, чи то на поле – скрізь буяння дзвінкоголосих кольорів! Дивіться, дивуйтесь, цінуйте кожну літню цяточку: і зелену, і синю, і золотаву, і рожеву!.. З Літечком тебе, мій маленький друже! З Червнем-місяцем!

Людмила ГНАТЮК

Свідчить: «Красно у природі!»
«Красно! Красно!

Так, так, так» –
У садку виводить Шпак
В сонні радісних пташок.
Червень – Літечка синок,
Розпашілий, яснолиций,
Йде по матінці Землиці
Розхвильованим зелом
З усмішкою і теплом!

Ку-ку-ріку! Ку-ку-рік!
Я у Сонечка боржник
За даровану таку
Пісеньку: «Ку-ку-ріку!»

Людмила Гнатюк

Полюбляю Червень я.
Витівник на всі лади,
Червень – хлопець хоч куди!

Людмила Гнатюк

ДЕ ЛІТО ЖИВЕ

У павука хатинка –
Тоненька павутинка.
У коника веселого –
Між травами оселя.
У ластівки швидкої –
Під нашим підвіконням.
А тепле й ніжнє літо,
Волошками повите,
Посріблене дощами, –
Живе в очах у мами

Анатолій Костецький

Ягідка-сунічка,
Розпашілі щічки!
Пензликом яскравим
Літо робить справу
Стигло, соковито,
Бо на те і літо!

Згодом посмакуєш
Й маму почаствуєш.

Чим не нагорода
Матінки-природи?

Людмила Гнатюк

ДЗЕЛЕНЬ-ЛІТО

Кольорові дзвоники
Дзвонять розмаїто:
«На строкатім конику
Йде Дзелень-літо!»
«Дзелень-літо літяться:
Дзелень-
дзелень-
дзелень!..» –

Сповіщає вітер це
Теплий і веселий.
Золотаво-росяно
Полечком, городом
Дзелень-літо босими
Ніженьками пройде!
Лісом, гаєм, річкою,
Яром, небесами!..
Всміхненими личками,
Дзелень-голосами!..
Кольорові дзвоники
Дзвонять розмаїто:
«На строкатім конику
Йде Дзелень-літо!»

Всі у літечко, сюди!
Червень – хлопець хоч куди!
Червень-місяць розпочав
Першим безліч літніх справ:
В нього ягід повні жмені
В нього фарби у кишені
Веселкові, розмаїті –
Найгарніші фарби в світі!
В нього пісня солов'я!..

СПРАВИ ЛІТА

Знаєш, скільки справ у літа?
Їх усіх не полічити!
Треба нам підсмажити спину,
Ніс убрати в ластовиння,
Накупати нас у річці
Наперед на три сторіччя,
Та іще подарувати
Лісу й лугу буйні шати.
Словом, справ – не полічити!
Та найбільше треба літу,
Щоб зуміли я і ти
Набагато підросли!

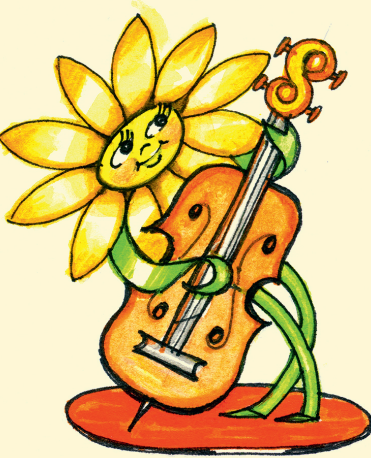
Анатолій Костецький

Обережніше, малюк,
Відклади свій кошик,
Почекай-но трошки!
Будь, малюк, терплячим –
Ягідка віддячить.

Глянь, як з-під листочка
Росяним ковточком
Бавиться, радіє
І росте-міцніє

ЧЕРВЕНЬ

Як Півонія цвіте!..
Бо радіє – Червень йде!
Зарум'явився Вишняк:
«Червень! Червень!
Так, так, так!»
Мак червоний на городі

ДАРОВАНА ПІСЕНЬКА

Вийшло Сонечко уранці
У шовковій вишиванці,
В кармазинових штанцях,
У чоботях-сап'янцях!
Заруділо буйним чубом
І заграло ладно й любо
У свою сопілоньку!
Зиркнуло з-під брилика
Сяючим веселим оком
І зронило ненароком,
Чи навмисне, у курник
Кілька ноток золотих:
– Ку-ку-ріку! Ку-ріку! –
Заспівалось Півнику,
– Добрий ранок! Всім привіт!
Просинайся, білий світ,
З сонячним проміннячком,
З півниковим пір'ячком!..

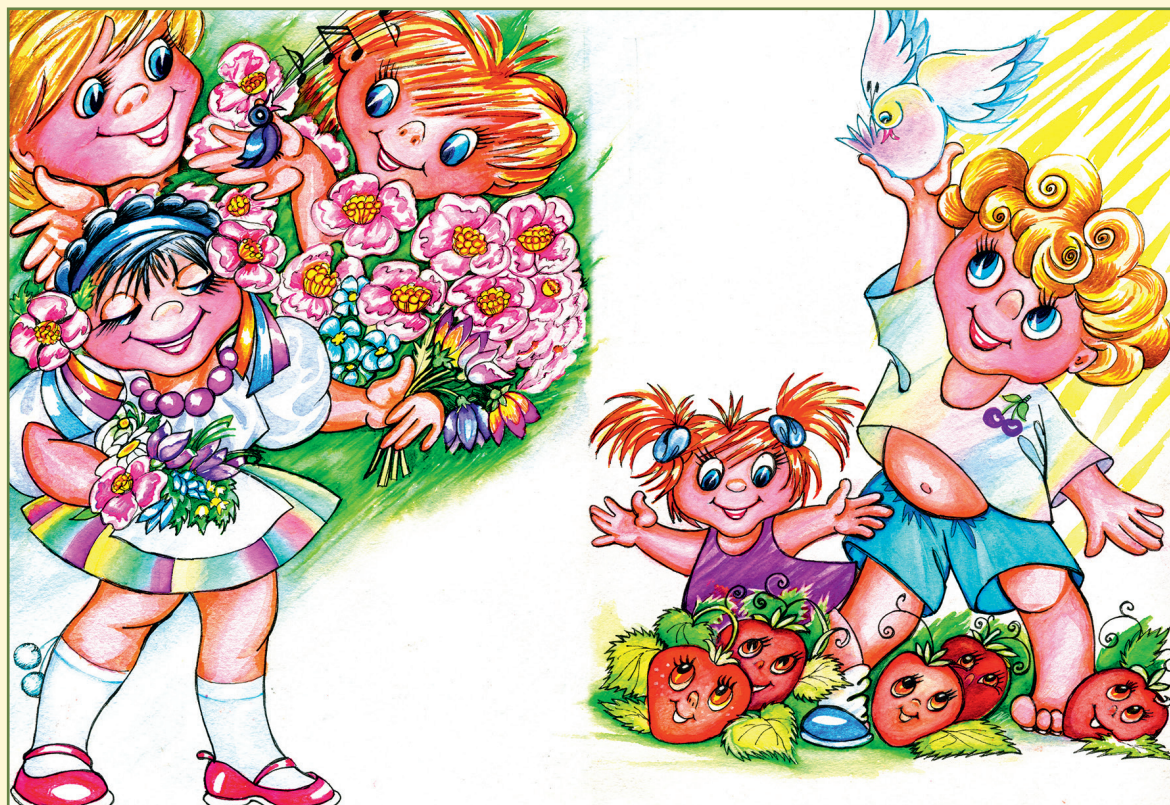
ВСІМ РУДИМ

Хто рудий?
Хто коноплястий? –
Не журись,
що дразнять часто,
Та ще й гадують
лопату!.
Знай, рудий-
веснянкуватий,
Ластовиння на обличчі
Про веселу вдачу
свідчить!
Навіть симпатично це,
Коли в цяточку лице –
Сонце весняне отак
Ставить свій
ластатий знак!
Отже сонячно радій
Своїй мітці золотій.

Людмила Гнатюк

Малюнки
Іоанни Дубровіної-Заболотської

з 4 до 10 червня 2012 року

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

www.opera.com.ua

Вул. Володимирська, 50, тел. 279-11-69 (каса)

- 5 – А. Адан «Жізель»
6 – Ж. Бізе «Кармен»
7 – Л. Мінкус «Дон Кіхот»
8 – П. Чайковський «Іоланта»
9 – Творчий вечір н. а. **О. Філіп'євої**
10 – П. Чайковський «Пікова дама»

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

www.ft.org.ua

Пл. Івана Франка, 3, тел. 279-59-21 (каса)

- 5 – В. Шекспір «Ромео і Джульєтта»
6 – С. Жадан «Гімн демократичної молоді»
7 – Е.-Е. Шмітт «Фредерік, або Бульвар злочинів»
8 – М. Гоголь «Одруження»
9 – Н. Казандакіс «Грек Зорба»
10 (12.00) – І. Котляревський, М. Лисенко,
О. Скрипка «Наталка Полтавка»
10 (19.00) – А. Чехов «Жона є жона...» **прем'єра**
Камерна сцена імені Сергія Данченка
9 – Ф. Достоєвський «Сон смішної людини» **прем'єра**

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР
РОСІЙСЬКОЇ ДРАМИ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

www.rusdram.com.ua

Вул. Б. Хмельницького, 5, тел. 234-42-23 (каса)

- 4 – М. Гоголь «Ревізор»
5 – Г. Ару «Ії шалені чоловіки...»
6 – «Сто п'ята сторінка про кохання»
7 – О. Островський «Тепленьке місце»
8 – М. Камолетті «Сімейна вечеря»
9 – Д. Патрик «Дивна місця Севідж»
10 – А. Менцелл «Бабине літо»
Нова сцена
6 (20.00) – Л. Берфус «Янголятко, або Сексуальні
неврози наших батьків»
10 (18.00) – В. Мухарьямов «Останнє кохання»
Сцена «Під дахом»
4 – «Шлюби укладаються на небесах...»
(за Л. Толстим)
8 – «Олександр Вертинський. Бал Господній...»
9 – «Edith Piaf: життя в рожевому світлі»
Початок вистав о 20.00

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ДРАМИ
І КОМЕДІЇ НА ЛІВОМУ БЕРЕЗІ ДНІПРА

www.drama-comedy.kiev.ua

Просп. Броварський, 25, тел. 517-89-80 (каса)

- 5 – Д. Рубіна «Обман завдовжки у життя» **прем'єра**
6 – Д. Таборі «Майн кампф, або Шарпетки у кавнику»

- 7 – Ф. Сологуб «Кручений біс»
8 – Р. Баєр «Чотири причини вийти заміж»
9 – І. Губач «Корсиканка»
10 – Х. Бергер «Брешемо чисту правду»

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТИ

www.operetta.com.ua

Вул. Велика Васильківська, 53/3, тел. 287-26-30 (каса)

Театр у фойє

- 10 – Ж. Оффенбах «Ключ на бруківці, або Пригоди
весільної ночі»

АКАДЕМІЧНИЙ МОЛОДИЙ ТЕАТР

www.molody.kiev.ua

Вул. Прорізна, 17, тел. 278-73-92 (каса)

- 6 – П. Гладилін «Афінські вечори» **прем'єра**
7 – Ж.-Б. Мольєр «Дон Жуан»
(закриття 33-го театрального сезону)

Камерна сцена

- 5 – О. Островський «Право на любов»

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ
ТЕАТР ОПЕРИ І БАЛЕТУ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА

www.musictheatre.kiev.ua

Вул. Межигірська, 2, тел. 425-31-16

- 5 (11.00) – І. Поклад «Зачарований чумак»
6 (11.00), 10 (12.00) – Б. Павловський
«Білосніжка та семеро гномів»
7 (11.00) – М. Мінков «Чарівна музика»
8 (11.00) – О. Градський «Мауглі»
9 (12.00) – О. Білаш «Пригоди Буратіно»
10 (19.00) – Дж. Верді «Травіата»

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР
ЮНОГО ГЛЯДАЧА НА ЛІПКАХ

www.tuz.kiev.ua

Вул. Липська, 15/17, тел. 253-62-19

- 8 (19.00) – Леся Українка «Лісова пісня»
9 (12.00) – Я. та І. Златопольські
«Ярмарковий гармидер»
10 (12.00) – С. Маршак «Кіцин дім»
Мала сцена
8 (12.00) – І. Стрельнікова, І. Стежка
«Вожде червоношкірих»

- 9 (19.00) – А. Курейчик «Людина та Вічність»
прем'єра
10 (11.00) – Т. Огородова «Байки на горищі»
10 (18.00) – О. Островський «Вовки та...»

КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.akadempuppet.kiev.ua

Вул. М. Грушевського, 1-а, тел. 278-58-08

- 9 (12.00) – О. Толстой «Золотий ключик»
10 (12.00) – М. Поливанова «Веселі ведмежата»
прем'єра

Вистави для дорослих

- 9 (19.00) – В. Маслов (за Д. Боккаччо) «Декамерон»

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.puppet-theater.kiev.ua

Вул. Мировіпольська, 1, тел. 513-15-00

- 9 (11.00) – М. Поливанова «Веселі ведмежата»

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР «КОЛЕСО»

www.koleso.teatr.kiev.ua

Андріївський узвіз, 8, тел. 425-04-22

- 8 – «У Києві на Подолі, або «Где ви сохніте бельйо?»
10 – Ж. Ануй «Генерали у спідницях»
(закриття 24-го театрального сезону)

Камінна зала

- 4, 7 – Р. Шиммельпфенніг «Золотий дракон» **прем'єра**
9 – К. Людвіг «Примадонні»

АКАДЕМІЧНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР НА ПОДОЛІ

www.theatreonpodol.com

Андріївський узвіз, 20-б, тел. 425-54-89

Театральна вітальня

- 6 – О. Петров «Ніч для двох»
7 – Фантазія-шансон «Люксембурзький сад»
8 – А. Крим «Льовушка»
9 – Е. Ромер «Трію мі бемоль» **прем'єра**

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЧНА
МАЙСТЕРНЯ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА «СУЗІР'Я»

www.suzirja.org.ua

Вул. Ярославів Вал, 14-б, тел. 272-41-88

- 6 – Ж.-Ж. Брікер, М. Ласєр «Те, що приховують
французи» **прем'єра**
7 – Т. Івашенко «Мені тісно в імені своєму...»
8 – І. Афанасьєв «Самотня леді»
9 – Дж. Маррелл «Сміх лангусти»
Мікросцена
Вул. Ярославів Вал, 16
7 – Р. Білецький «Розмова, якої не було»
прем'єра
9 – Х. Левін «Холостяки і холостячки»
прем'єра
Початок вистав о 19.30

КИЇВСЬКИЙ ТЕАТР «АКТОР»

www.teatr-aktor.kiev.ua

Вул. Велика Житомирська, 40, тел. 362-50-50
5 – Е. Кішон «Шлюбне свідоцтво»НАЦІОНАЛЬНИЙ БУДИНОК
ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ

www.organhall.kiev.ua

Вул. Велика Васильківська, 77, тел. 528-31-86

- 4 – Н. а. **В. Кошуба** (орган), з. а. **А. Ільків** (труба)
5 – Камерний ансамбль «Київ», н. а. **І. Калиновська**
(орган)
6 – **К. Шарапов** (скрипка), **А. Чоп** (альт),
з. а. **Г. Нужа** (віолончель), **І. Довбня** (ф-но),
Т. Войтех (ф-но), **І. Харченко** (орган)
7 – **Т. Рой** (флейта), **Г. Бубнова** (орган)
8 – з. а. **М. Солов'яненко** (сопрано),
С. Котко (колоратурний бас), **Т. Войтех** (ф-но),
В. Балаховська (орган)
9 – Ансамбль класичної музики імені Б. Лятошинського

НАЦІОНАЛЬНА ФІЛАРМОНІЯ УКРАЇНИ

www.filarmonia.com.ua

Володимирський узвіз, 2, тел. 278-16-97 (каса)

- 4 – «Віденське натхнення». **М. Хаусманн** (баритон)
Австрія, **Є. Ларіна** (ф-но) Австрія
5 – «Музичні новинки». Національний академічний
духовий оркестр України
6 – Концерт циклу «Всі симфонії Бориса
Лятошинського». Національний заслужений
академічний симфонічний оркестр України,
В. Руденко (ф-но) Росія
7 – Київський камерний оркестр
8–23 – IX Міжнародний конкурс молодих піаністів
пам'яті Володимира Горовиця

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАЛАЦ МИСТЕЦТВ «УКРАЇНА»

www.palace-ukraina.kiev.ua

Вул. Велика Васильківська, 103, тел. 247-23-16

- 6 – Гурт The Cavern Beatles
7 – Французька співачка **ZAZ**

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦИРК УКРАЇНИ

www.circus.kiev.ua

Пл. Перемоги, 2, тел. 486-39-27 (каса)

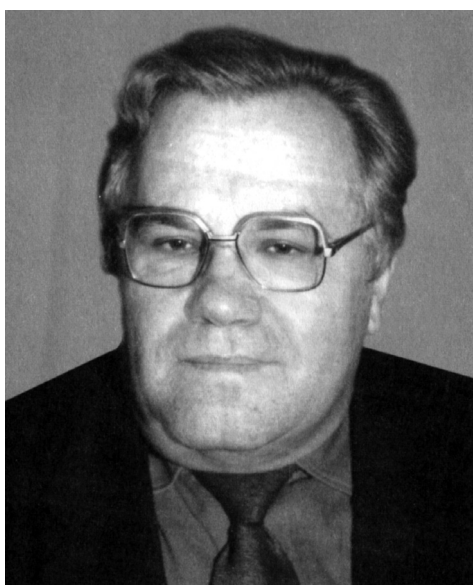
Нова програма «Шик, блиск, краса»

У приміщенні цирку

- 8 червня – 1 липня «Мала футбольна арена».
Трансляція матчів Євро-2012

Примітка.

У репертуарі можливі зміни

(Продовження. Поч. у № 14–16, 2011)

ТРУДИТЬСЯ ТІЛЬКИ ЛЮДИНА

Слово *трудитися* має вужчу сферу застосування, ніж синонімічне йому *працювати*. І вживається тільки стосовно діяльності людей. Введено в текст, воно створює відтінок піднесеності: *трудитися* в ім'я України, *трудитися* на совість.

Стилістично нейтральне дієслово *працювати* характеризує роботу як затрату фізичної та розумової енергії на створення матеріальних, духовних цінностей. Доречне тоді, коли йдеться про час, місце, знаряддя праці: (*працювати до десятої вечора, працювати в редакції, працювати пензлем*), про перебування особи на службі (*працювати ливарником у цеху*). Вживається з численними прийменниками, які надають йому тонких значеннєвих нюансів: *працювати для кого, чого, на кого...*

Це дієслово позначає не тільки роботу людини, а й окремих частин її тіла, органів: *працювати руками, ногами, працюють печінка, шлунок*. На відміну від *трудитися* передає також дію машин, механізмів: *конвеєр працює справно, ліфт не працює як слід*.

ЗНАЙТИ ТЕ СЛОВО, ОДНЕ-ЄДИНЕ

Бавовна і бавовник. Бавовною називають *пряжу, волокно* з рослини. *Бавовник* – сама *рослина*. Тому неправильно: посіви бавовни, вирощування бавовни. Треба: *бавовника*.

Безкоштовний, безкоштовно. Потрібно надавати перевагу словам *безплатний, безплатно*, що правильноше утворені.

Виправдовувати, виправдовуватися. Краще: *виправдувати, виправдуватися*. Доконаний вид – *виправдати* (виправдатися).

Відрізнятися. Часом ним користуються в розумінні характеризуватися

На горіхи від Рогози

певними особливостями, але без зіставлення з ким-, чим-небудь: «Книжка публіциста *відрізняється* образним і логічним викладом». Тут треба: *відзначається*. Дієслово *відрізнятися* передбачає порівняння: «Микола вигідно *відрізнявся* від сварливого Петра лагідною вдачею».

Іноді неправильно кажуть: *відрізнятися* між собою замість *різнитися*. *Відрізнятися* можна від кого-, чого-небудь, а не між ким, чим.

Втілювати – український відповідник російського *воплощать*. Не синонімічне дієслову *впроваджувати*. Приміром, можна сказати: *втілювати в собі*, а також *втілювати в життя*, але неправильно: *втілювати у виробництво* (замість *впроваджувати*).

Вражати. Має значення викликати велике здивування або сильні переживання. *Вражені побаченням, вражені прикрою звісткою* тощо. А як мовиться про захворювання рослин, людей, більш підхоже слово *уражений*. *Населення уражене радіацією, виноград уражений філоксерою*.

Втрачати якість. Таке словосполучення часто вживають, коли йдеться про псування продуктів чи матеріалів через погане зберігання. «Овочі на базі погнили, *втрапили якість*». Насправді якість *не втрачається* (речей без якості не буває), а *гіршає*, отже, слід говорити про зниження її.

У залежності й залежно. Обидві ці форми ніби паралельні – і перша й друга трапляються в нашій мові, проте природнішим є *залежно*.

Поліпшити, погіршити рівень. Рівень буває високий чи низький, тому його можна *підвищити* або *знизити*. Так і годиться писати.

Понад. Інколи сполучається з дієсловом досягати: «Місячний зарібок досягає *понад* 250 гривень». Правильніше: *перевищує* або *становить понад...*

Свідчити. *Свідчити* можна про наявність або, навпаки, брак чого-небудь, однак коли йдеться про те, як відбувається щось, до місця буде дієслово *показує*. Наприклад, «Такі досягнення *свідчать* про сумлінність і наполегливість школярів», але «Такі досягнення *показують*, як сумлінно і наполегливо вчилися школярі».

Створити. Не плутати з дієсловом *утворити*. Перше виступає в такому ж самому значенні, як і російське *создать*, а друге – *образовать*.

Стійкий. Чуємо часто: *стійкий до морозів, стійкий до корозії* тощо. Але вистояти *можна проти чого*, а не до чого. Тому маємо казати: *стійкий проти морозів, проти корозії*. Так само треба вживати й іменник *стійкість*.

Суворо. Нерідко використовують для перекладу російського *строго*. Якщо ж мають на увазі дотримання певних норм, правил, доречніші інші визначення: *твердо, неухильно, точно*. «Годувати тварин *точно за нормами*».

Уявити. Ось фраза: «Щоб уявити значення (важливості, цінності чи, навпаки, шкідливості) чого-небудь, наведемо такі дані (факти)». Зміст її хибний. Адже особа, яка збирається наводити певні дані, вже уявляє значення чи характер того, про що веде мову. Тому в її устах природніше звучало б: *щоб дати уявлення, наведемо* і т. ін.

ЩО ОЗНАЧАЄ СЛОВО ДАНСЬКИЙ?

Найкраще на це запитання відповідь відомий мовознавець, доктор філологічних наук Олександр Пономарів. Він – автор книжки «Культура слова», в якій ідеться про це.

«Є в нашій мові усталена недоречність у галузі ономастики: замість закономірного етноніма *данці*, що виводиться (як і в більшості слов'янських мов) безпосередньо від назви Данія (порівняйте норвежці, норвежець, норвежка, норвезький від Норвегії), в роки прискороженого наближення української мови до російської запанувала неприродна форма *датчани* (*датчанин, датчанка, датський*), запозичена з російської мови, де її походження не цілком з'ясоване. Вигнані колись з усіх сфер життя слова *данець, данка, данський* поволі повертаються на сторінки лінгвістичних праць. Їх уже зафіксував «Орфографічний словник української мови» (К., 1975, с. 164–165). Варто повернути ці слова й на сторінки газет і журналів, у радіо- й телепередачі, в художні та наукові твори».

НЕДОРЕЧНЕ В ЯКОСТІ

Мовної неохайності й невправності ще багато в практиці деяких ЗМІ. На цьому неодноразово наголошували.

Наприклад, в *якості*. Відомо, що російському *качество* тотожне українське *якість*. Та це аж ніяк не означає, що й фразеологізм *в якості кого-то* можна відтворювати *в якості когось*.

Словосполучення типу *в якості депутата (руководителя, воспитателя, инженера, друга)* в нашій мові мають відповідники: як *депутат (керівник, вихователь, інженер, друг)*. А газети, радіо й телебачення нерідко вдаються до суржикових витворів: *у якості голови, в якості слухачів, у якості гостей* тощо. Чув якимось фразу: «Віктор Ющенко *в якості* глави уряду звітував на Верховній Раді». А чому не сказати грамотно: *як глава уряду?* Якщо треба надати текстіві канцелярського відтинку, то можна ще вживати в ролі, у функції.

Блюдо – це широка посудина: піднос, таріль. Кажуть: *як на блюді*, тобто *як на долоні*. «Увійшла Параска, несучи *на блюді* печену качку» (Панас Мирний). А продукти, приготівані для споживання, називаються стравами. Тому слід казати *перші (другі, треті) страви*, а не *блюда*. «У комбінатівській їдальні завжди смачні *страви*» (з газети).

Позичати –1. Брати щось, когось для тимчасового користування в кого-небудь. 2. Давати комусь у борг. «Я йому *позичав* осі» (Ганна Барвінок).

Запозичати, запозичувати – *переймаючи щось*, засвоювати, робити своїм надбанням. «Добрі приклади варто *запозичати*» (Вадим Собко). Замінювати дієслова *позичати* і *запозичати* одне одним не можна: в них, як бачимо, різні значення.

Українські чоловічі прізвища, що закінчуються на *-о*, обов'язково відмінюються. Грубі помилки: бульвар Тараса Шевченка, дипломна робота Петра Кузьменко. У таких випадках прізвища слід відмінювати за зразком іменників на *-о* (Дніпро, батько, дядько). Отже, бульвар Тараса Шевченка, дипломна робота Петра Кузьменка.

Згідно вживають з іменником в орудному відмінку та прийменником з: *згідно з домовленістю, згідно з інструкцією, згідно з опитуванням*. Буває, що це слово помилково сполучають з давальним або родовим відмінком іменників: *згідно повірю, згідно планів*. Не бажані конструкції типу відповідно з планами і згідно до планів. Не відповідає сучасній літературній нормі також форма іменників з прийменником у *відповідності* з (калька з російської мови *в соответствии с*).

(Далі буде)

ІНФОРМАЦІЯ СЛУЖБИ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ

Шановні наші читачі та передплатники!

У продажу номери журналів «Музика», «Український театр», «Пам'ятки України», «Українська культура», «Театрально-концертний Київ».

До вашої уваги! Попередньо були віддруковані спеціальні випуски журналу «Пам'ятки України», присвячені Національному історико-культурному заповідникові «Чигирин», Національному заповідникові «Софія Київська», історичному містиві Підгайці. Де придбати випуски журналів ми розповімо вам за тел. (044) 498-23-64.

Надрукований ювілейний 1000-й випуск журналу «Українська культура».

Вийшли з друку чергові випуски журналів «Музика», «Український театр», «Театрально-концертний Київ» з репертуаром на травень. Редакція отримала від друкарні журнал «Пам'ятки України» № 5.

Здані до друку: англomовний варіант журналу «Пам'ятки України» № 5 та журнал «Театрально-концертний Київ» № 6 з репертуаром театрів на червень.

Готуються до друку: журнал «Пам'ятки України» № 6, журнал «Українська культура» № 6. Всі журнали надійшли у продаж.

Наші видання можна придбати в кіосках «Преса» міста Києва, книжкових магазинах Києва, Львова, Харкова, Одеси, Чернівців, поштових відділеннях Київської області і обласних центрів. Також всі наші видання можна придбати в редакції.

Передплатники отримують журнали і газети своєчасно. Якщо передплачене вами видання надходить з затримкою – передзвоніть нам.

УВАГА! ПЕРЕДПЛАТА НА ДРУГЕ ПІВРІЧЧЯ 2012 Р. ТРИВАЄ

Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії ви можете за адресою: <http://presspoint.ua>. Така послуга можлива в будь-якій країні світу.

Будемо вдячні вам за пропозиції і зауваження щодо організації передплати і продажу наших видань.

Наші телефони: (044) 498-23-64, моб. 067-394-97-21, 386-56-63.

Культура і життя

Газета виходить щоп'ятниці

Передплатна ціна на 2012 р.:

півріччя – 82,77 грн

квартал – 42,21 грн

місяць – 14,27 грн

У передплатній ціні враховано вартість доставки до Вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс у Каталозі видань України

60969

Передплатні індекси інших наших видань: газета «Кримська світлиця» – 90269; журнали: «Українська культура» – 95220, «Український театр» – 74501, «Музика» – 74310, «Пам'ятки України» – 74401, «Театрально-концертний Київ» – 37112.

Довідки за тел. (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com

Передплату можна оформити в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України, через передплатні агентства, а також у редакції газети

СМАЧНОГО!

ВАРЕНИКИ ПОЛТАВСЬКІ

На півлітра кислого молока (можна магазинного кефіру) – неповна чайна ложка соди, дрібка солі. Додавати просіяного борошна, скільки вбере, щоб вийшло не дуже круте тісто для вареників (але щоб і до рук не прилипало). Формуйте варениці та ліпіть вареники (раджу – з полуницею, яка зараз вже з'явилась і на грядках, і на базарах). До начинки з ягід обов'язково додавайте трішки цукру, можна одразу в вареник. Якщо є парварка – використовуйте її, якщо ж ні: марлею обв'яжіть каструлю, в якій буде кипіти вода, знайдіть більшу кришку або миску, якою накриєте каструлю. Вареники викладіть на марлю (вода повинна кипіти). Накрийте вареники кришкою. Час приготування – 5 хвилин. Знімайте вареники, поливайте сметаною або чим любите і смакуйте.

ВІД ДІДІВ-ПРАДІДІВ

«Червень тому зелениться, хто працювати не ліниться». Та все ж на початку місяця землероб може трішки перепочити, потішитись зробленим: усе посіяно, рослини доглянуті, кошовиця ще не настала. А відпочиваючи, беріть до рук нашу газету та дізнавайтесь про традиції першого червеневого тижня.

1 червня – Івана Довгого. Цього дня існувала ось така землеробська традиція: після сходу сонця землероби йшли на ниву, котили нею сплетені з молодого верби колеса-вінки, примовляли: «Щоб наша нива була густою та колосистою».

2 червня – огірковий день. Дехто вже не радить сіяти цю культуру, але якщо хочете смакувати свіжі огірочки зі свого городу аж до осені – сійте саме цього дня.

Цьогоріч 2 червня – переддень свята Трійці, Зеленої неділі. Після Різдва та Великодня це найбільше свято. Відзначають його на сьому неділю після Пасхи. У п'ятницю перед Трійцею зазвичай ходили до лісу, щоб заготовити лікарські трави. У суботу прикрашали оселі материнкою, чебрецем, полином, татар-зіллям: обтикували стіни, лави, вікна, образи, посипали долівку. Ввечері йшли до лісу, ламали гілки клену, осики, липи чи ясеня та оздоблювали ними ворота, тини, хлів, одвірки хати та стріху.

3 червня – Трійця. У християнській релігії – свято на честь триєдиного бога: Бога-Отця, Бога-Сина і Бога-Духа Святого. Воно з'єдналося зі старовинними Зеленими святами. Мати-природа, зелень, цвітіння, буяння та молодість – усе переплелось в цьому празнику. А за народним календарем 3 червня – Олени. Якщо негода – осінь буде погожою.

4 червня – другий день Трійці. Цей день називають «Богосина» (перший день має назву «Богоотця»). Починаються поминальні дні: деінде – цього дня, на Кіровоградщині – у п'ятницю, на Вінниччині – в клечану суботу. На Поліссі прив'язували до вола опудало з соломи та ганяли його по

селу. Ще цього дня, після відправи в церкві, обходили з хоругвами та іконами поля – «щоб град не побив посіви та на збіжжя не напала засуха». Діти влаштовували забавні ігри з рядженими в зелень та вінки.

5 червня – «Богодухів день», останній день свят. На Полтавщині був зафіксований обряд «Тополя», який проводили молоді дівчата саме цього дня (схожий обряд на Чернігівщині має назву «Водити вербу», а на Поліссі – «Водити куста»). Дівчата обирали з-поміж себе найвродливішу, наряджали її зеленню так, щоб не було видно обличчя. «Тополя» ходила з дівчатами від хати до хати з віншуваннями. Господарі щедро віддаровували цю ватагу. Потім дівчата йшли в поле, щоб «розібрати» тополь.

6 червня – цього дня зазвичай варили варення з пелюсток троянди – для очищення крові.

7 червня – свято Русалій. Деінде їх відзначають у четвер перед Трійцею (у так званий «Семик»). За повір'ям цього дня не можна ходити до лісу, річки або на луки – русалки залоскочуть.

ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР

1 червня – Священномученика Костянтина, митрополита Київського. День янгола: **Корнилій, Сергій, Гнат, Іван.**

2 червня – віднайдення мощів святого Алексія, митрополита Московського і всієї Русі, чудотворця. День янгола: **Тимофій, Олексій.**

3 червня – свято Трійці. Володимирської ікони Божої Матері. Рівноапостольний царя Костянтина та Олени. День янгола: **Костянтин, Олена.**

4 червня – другий день свята Трійці. День янгола: **Дмитро, Іван.**

5 червня – третій день свята Трійці. День янгола: **Михайло, Леонтій, Микита, Андрій.**

6 червня – Преподобного Симеона стовпника на Дивній горі. Преподобного Микити стовпника Переяславського. День янгола: **Геннадій, Каленик, Стефан.**

7 червня – третє віднайдення Голови Предтечі та Хрестителя Господнього Іоана. День янгола: **Інокентій, Іван.**

Підготувала
Тетяна ШНУРЕНКО

ДО УВАГИ НАШИХ ЧИТАЧІВ!

Пропонуємо надіслати матеріали з краєзнавства та історичної реконструкції.

Редакція журналу «Пам'ятки України: історія та культура» запрошує своїх читачів, аматорів краєзнавства та історичної реконструкції, взяти УЧАСТЬ У ПІДГОТОВЦІ СПЕЦІАЛЬНОГО ВИПУСКУ ЖУРНАЛУ.

Журнал «ПУ» планує в листопаді 2012 р. видати спеціальний випуск, в якому будуть надруковані матеріали, присвячені пам'яткам архітектури, історії та мистецтва місцевого значення, про які мало, або зовсім невідомо з офіційних державних пам'яткоохоронних реєстрів. Багато таких об'єктів досі лишаються поза увагою держави, фахівців, краєзнавців-аматорів. Краєзнавці села чи містечка мають чимало цікавої інформації, бачать ситуацію про стан збереження пам'яток минулого, можуть запропонувати цікаві ідеї щодо використання об'єкта старовини. Напишіть нам про таку пам'ятку, додайте фото, і про неї дізнається вся країна.

Нас цікавлять також матеріали з історичної реконструкції: відновлення забутих ремесел, побуту, одягу; історичні мандрівки місцями колишніх баталій і походів; інформації про цікаві події, звичаї вашої місцевості забуті чи маловідомі широкому загалові українців.

Про всі надіслані нам матеріали та їх авторів ми будемо інформувати в газеті «Культура і життя» та журналі «Пам'ятки України».

Автори матеріалів, надрукованих в спеціальному випуску «ПУ», отримають цей

номер і річну передплату на журнал.

Три кращі роботи будуть відзначені спеціальними нагородами.

Надсилати матеріали можуть як окремі особи, так і групи авторів, наприклад, клас чи краєзнавчий гурток.

Матеріали (текст, фото та коротку інформацію про авторів) можна надсилати поштою на адресу: ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (на конкурс журналу «Пам'ятки України»), вул. Васильківська, 1, м. Київ, 01034 або на електронну адресу: nvu.kultura.sale@gmail.com

На всі ваші запитання ми відповімо за тел. (044) 498-23-64, (050) 310-56-63.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ ТА ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Видання Національного газетно-журнального видавництва в 2012 році будуть виходити з такою періодичністю:

- газети «Культура і життя», «Кримська світлиця» – щоп'ятниці;
- журнали «Українська культура», «Пам'ятки України: історія та культура», «Театрально-концертний Київ» – щомісяця;
- журнали «Музика» і «Український театр» – раз на два місяці.

Передплату на журнали і газети можна оформити з будь-якого місяця у всіх поштових відділеннях зв'язку України.

Газета «Культура і життя»
№ 22 (4490), 1 червня 2012 рік

Засновники: Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети «Культура і життя»

Видавець: ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»

Адреса видавництва: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65

Генеральний директор **Олеся Білаш**

Головний редактор **Людмила ГНАТЮК**

Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65

nvu.kultura@gmail.com

Виходить із 7 жовтня 1923 року. Свідчення про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Друкарня: ТОВ «Видавничо-поліграфічна компанія «Експрес-Поліграф», вул. Фрунзе, 47-б, корп. 2, Київ, 04080; тел. +38 (044) 417-25-93

Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38 (044) 498-23-64, +38 (050) 310-56-63

Портал <http://uaculture.com>

Передплатний індекс в Каталозі видань України **60969**

Склад Видавничої ради

Олеся Білаш – генеральний директор видавництва; **Віктор Вечерський** – заступник директора Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей; **Максим Бударин** – заступник директора Департаменту у справах релігій та національностей; **Олена Воронько** – начальник відділу театрального мистецтва Управління мистецтв Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти; **Ольга Дарибогова** – начальник Управління міжнародного співробітництва; **Оксана Іонова** – заступник начальника управління стратегічного

планування культурного розвитку та регіональної політики у сфері культури Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти; **Лариса Нікіфоренко** – начальник відділу аналізу та прогнозування діяльності бібліотек Управління стратегічного планування культурного розвитку та регіональної політики у сфері культури Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти; **Олена Чередніченко** – завідувач сектору інформаційно-аналітичної роботи та зв'язків з громадськістю Відділу забезпечення роботи Міністра; **Михайло Швед** – заступник директора Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти – начальник управління мистецтв;

Віктор Пасак – заступник генерального директора видавництва; **Людмила Гнатюк** – головний редактор газети «Культура і життя»; **Ольга Голинська** – головний редактор журналу «Музика»; **Наталія Потушняк** – головний редактор журналу «Театрально-концертний Київ»; **Алла Підлужна** – головний редактор журналу «Український театр».

Дизайн та верстка **Сергія Задворного**

Редакція залишає за собою право на редагування отриманих матеріалів без узгодження з автором. Думки авторів публікацій можуть не збігатися з позицією редакції.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів журналу тільки з письмового дозволу видавця

© «Культура і життя»

Наклад 3000
Ціна договірна